

DİQQƏT!

SƏS QƏZETİNDƏN NOVBƏTİ YENİLİK!

Səs qəzeti artıq Azərbaycanda ilk dəfə olaraq Video qəzet formatında nəşrə başladı.

Video xəbəri izləmək üçün telefonunuzun kamera bolməsinə daxil olub QR kodunu telefonunuza oxuduraq ekrana gələn linkə daxil olun.

QEYD: Android telefonlar üçün QR Code Reader skine proqramını telefonunuza yükləyərək videolara daxil ola bilərsiniz.

İlham Əliyev

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzətdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 160 (6124) 15 sentyabr 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

İlham Əliyev: "Sumqayıt bu gün nəinki Azərbaycanın, Cənubi Qafqazın ikinci böyük sənaye mərkəzidir"

YAP ermənilərin Dağlıq Qarabağda qanunsuz məskunlaşdırılması ilə bağlı müraciət ünvanlayıb

Yeni Azərbaycan Partiyası ermənilərin Dağlıq Qarabağda qanunsuz məskunlaşdırılması ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyətə, beynəlxalq siyasi partiya təşkilatlarına və tərəfdaş siyasi partiyalara müraciət ünvanlayıb. SiA-nın verdiyi məlumata görə, müraciətdə qeyd olunur ki, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınan ərazilərinin 20 faizini işğal altında saxlayan Ermənistan Azərbaycana qarşı düşmənçilik siyasətini genişləndirməkdə və regionda vəziyyəti daha da gərginləşdirən addımlar...

Bax 5

Rasim Quliyev: "Türk ittifaqı gələcəkdə dünyada sabitliyə töhfə verəcək bir güc mərkəzi olacaq"

"Ümumiyyətlə, Türk ittifaqı ideyası həm Azərbaycanda, həm də Türkiyədə cəmiyyətlərin bir-birinə bağlılığı fonunda mövcud olub. Türk ittifaqını biz daha böyük formatda, çərçivədə təsəvvür edirik. Hətta biz bu ittifaqın təkcə Türkiyə və Azərbaycandan ibarət..."

Bax 6

Ermənilər Əlibəyli kəndini atəşə tutmaqda davam edir

Ermənistan ordusu Tovuz istiqamətində yenə də gərginlik yaratmağa cəhd edir. Sentyabrın 13-də axşam saatlarında Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Tovuz rayonunun Əlibəyli kəndini atəşə tutub. Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən dərhal...

Bax 5

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının nəzdində Peşə Təhsil Mərkəzinin açılışı olub

Bax 2

Bakının işğaldan azad edilməsindən 102 il keçir

Bu gün 15 sentyabr Bakının işğaldan azad olunmasından 102 il keçir. Tarixin bu gününün yazılmasında Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusunun xüsusi rolu olub. 1918-ci il sentyabrın 15-də Nuru paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusu və Azərbaycan Korpusu Bakıya daxil olaraq, şəhəri erməni-bolşevik işğalından azad edir...

Bax 10

Bu əməlin adı nədir, səriştəsizlik, yoxsa düşmənçilik?

Hazırda ölkədə yol infrastrukturunun yenidən qurulması və təkmilləşdirilməsi üçün dövlət büdcəsi hesabına irimiqyaslı layihələr icra olunur. Yol şəbəkəsinin yenidən qurulması, sözün əsl mənasında, ürək açır. Amma...

Bax 7

Paşinyan gəlmə ermənilərdən canlı siper yaratmaq istəyir

Bax 8

ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrləri bəyanat yayıb

Bax 9

"200 baldan yuxarı nəticə göstərən hər bir şəxs ali məktəbə daxil ola bilər"

Bax 12

Prezident İlham Əliyev Əmircan qəsəbəsindəki 154 nömrəli məktəbin açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakının Suraxanı rayonunun Əmircan qəsəbəsində Milli Qəhrəman Albert Aqarunovun adını daşıyan 154 nömrəli məktəbin yeni binasının açılışında iştirak edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin

başçısı Milli Qəhrəman, cəsur tankçı Albert Aqarunovun məktəbin həyətidəki büstünün önünə gül dəstəsi qoydu.

Məktəbdə yaradılan şəraitlə tanış olan Prezident İlham Əliyevə bu təhsil ocağı haqqında məlumat verildi.

Bildirildi ki, məktəbin əvvəlki binası 1936-cı ildə inşa edilmişdi. Məktəbin 460

şagird yerlik binasında 22 sinif otağı var idi. Məktəbin binası yararsız vəziyyətdə olduğundan sökülərək yerində 58 sinif otağından ibarət 960 şagird yerlik müasir bina inşa olunub və yeni ders ilində şagirdlərin is-

tifadəsinə veriləcək.

Məktəbdə tikinti işləri 2019-cu ilin aprelinde başlayıb və bu ilin avqust ayında başa çatdırılıb. Yeni binada sinif otaqları ilə yanaşı, kimya, fizika laboratoriyaları, informatika kabineti, kitabxana, bufet və idman zalı var. Yeni təhsil ocağında şagirdlərin təlim-tərbiyəsi ilə 52 nəfərdən ibarət pedaqoji heyət məşğul olacaq. Sinif otaqları və laboratoriyalar müasir zəruri avadanlıqlarla təchiz olunub. Məktəbin həyətidə geniş abadlıq işləri aparılıb.

Qeyd edək ki, bu təhsil ocağının şərəfli həyat yolu hər bir məktəbli üçün nümunə olan Albert Aqarunovun adını daşması gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsi işində mühüm rola malikdir.

Bakının Əmircan qəsəbəsində Murtuza Muxtarov adına park istifadəyə verilib

Prezident İlham Əliyev parkda yaradılan şəraitlə tanış olub

Bakının Suraxanı rayonunun Əmircan qəsəbəsində Murtuza Muxtarov adına park istifadəyə verilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev parkın açılışında iştirak edib.

Dövlətimizin başçısı məşhur neft milyonuçu və görkəmli məsənət Murtuza Muxtarovun parkdakı büstünün önünə gül dəstəsi qoydu. Azərbaycan Prezidentinə parkda görülməli işlər və yaradılan şərait barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, qəsəbənin Cabir Əliyev küçəsində yerləşən keçmiş "7 Qoç" parkı 1992-ci ildə salınıb. Uzun illər parkın ərazi-

sində heç bir təmir işləri görülməyib. Qəsəbə sakinlərinin müraciəti nəzərə alınaraq parka əslən Əmircandan olan, XIX əsrdə ilk qazma avadanlığı zavodu açan və qazma dəzgahı ixtira edən xeyriyyəçi Murtuza Muxtarovun adı verilib, burada onun büstü qoyulub. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə iki ay ərzində burada genişmiqyaslı abadlıq işləri aparılıb, gözəl və müasir park yaradılıb.

İlham Əliyev: "Sumqayıt bu gün nəinki Azərbaycanın, Cənubi Qafqazın ikinci böyük sənaye mərkəzidir"

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının nəzdində Peşə Təhsil Mərkəzinin açılışı olub

"Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin nəzdində Peşə Təhsil Mərkəzinin açılışı olub. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev açılışda iştirak edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı mərkəzdə yaradılan şəraitlə tanış oldu.

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cabbarov və "Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı" MMC-nin direktoru Nazim Talıbov Prezident İlham Əliyevə Təhsil Mərkəzi barədə məlumat verdilər.

Bildirildi ki, Peşə Təhsil Mərkəzinin binası 500 tələbənin təhsil alması üçün nəzərdə tutulub. Mərkəzin binası 6 korpusdan ibarətdir. Korpuslarda 23 tədris otağı, 13 laboratoriya, 154 nəfərlik akt zalı, 184 nəfərlik yeməxana, kitabxana, kompüter otağı, idman zalı və 24 inzibati otaq var.

Hazırda Peşə Təhsil Mərkəzinə 2020/2021-ci tədris ili üzrə torna və frezer dəzgahlarının, proqramla idarə olunan dəzgahların operatorları, elektrik avadanlıqlarına xidmət və təmir üzrə elektrik montyoru, sənayedə quraşdırma işləri üzrə usta, veb-dizayner və proqram təminatçısı ixtisasları üzrə tələbə qəbulu həyata keçirilir.

Mərkəzin təhsil proqramı beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla hazırlanıb. Tədris prosesinə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidentlərinin mütəxəssisləri cəlb olunub. Tələbələrə ixtisas fənləri üzrə dərslərinin

80 faizi Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının müəssisələrində keçiriləcək. Həmçinin praktiki dərslərin təşkili məqsədilə mərkəzdə təlim avadanlıqları stendləri quraşdırılıb.

Qeyd edək ki, sənayeləşmə Prezident İlham Əliyevin iqtisadi siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir. Əsas məqsəd tələbatın ödənilməsində yerli məhsulların payının artırılması, ixrac potensialının yüksəldilməsi, ümumilikdə neft-qaz amilindən asılılığın daha da azaldılmasıdır. Bu strategiyanın uğurlarını Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının təmsalında real rəqəmləri əks etdirən statistikada görmək olar. Belə ki, 2019-cu ilin birinci yarım ili ərzində burada 258 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmişdisə, 2020-ci ilin müvafiq dövründə 2 dəfə çox - 534 milyon manatlıq məhsul buraxılıb. İxrac isə 2019-cu ilin ilk 6 ayındakı rəqəmlə (121 milyon manat) müqayisədə 1,5 dəfə artaraq 2020-ci ilin birinci yarısında 182 milyon manat təşkil edib.

Prezident İlham Əliyev: Hesablayın,

ümumiyyətlə, illik ümumi daxili məhsul hansı həcmdədir.

Mikayıl Cabbarov: Möhtərəm cənab Prezident, Sizin tapşırığınızla hazırda Prezident Administrasiyasının aidiyyəti qurumları ilə hər bir bölgəmiz üçün ümumi daxili məhsulun, investisiyaların cəlb edilməsi, adambaşına düşən ümumi daxili məhsulun hamısının qiymətləndirilməsini aparırıq.

Prezident İlham Əliyev: Bəli, qiymətləndirin. Çünki mən dəfələrlə icra başçıları ilə görüşlərdə demişdim ki, onların fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri də məhz bunlar olmalıdır - investisiyaları cəlb etmək, iş yerləri yaratmaq, eyni zamanda, rayon və şəhərlərdə gedən işlərə təkan vermək.

Xatırladaq ki, hazırda Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında məhsul istehsalı və ixrac istiqamətində müsbət dinamika mövcuddur. Ümumilikdə 2019-cu ildə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında 823 milyon manatlıq məhsul istehsal edilib ki, bunun da 276 milyon manatı - təqribən 33 faizi ixrac olunub.

2020-ci ilin ilk 6 ayı ərzində 534 milyon manatlıq məhsul istehsalı ilə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının ölkə sənayesinin qeyri-neft sektorunda (5,7 milyard manat) xüsusi çəkisi 9,3 faiz, 182 milyon manatlıq ixracatla ölkə üzrə qeyri-neft sənaye məhsullarının ixracında (910 milyon manat) xüsusi çəkisi 20 faiz təşkil edib. Hazırda parkda fəaliyyət göstərən müəssisələrdə 5500-dən çox insan daimi işlə təmin olunub.

Prezident İlham Əliyev: Mən demişəm ki, Sumqayıt bu gün nəinki Azərbaycanın, Cənubi Qafqazın ikinci böyük sənaye mər-

Biz daxili tələbatı nə qədər mümkünsə, yerli məhsullar hesabına təmin etməliyik. Burada Sumqayıt şəhərinin və xüsusilə Kimya Sənaye Parkının mühüm rolu var. Çünki biz son illərdə bu işləri görməklə buna böyük dərəcədə müvəffəq olmuşuq. İndi əsas işimiz ondan ibarətdir ki, baxmalıyıq, harada bizdə idxaldan asılılıq daha böyükdür və bunu əvəzləmək mümkündürsə, bunun üçün xammal varsa, yaxud da texniki-iqtisadi əsaslandırma buna imkan verirsə, mütləq həmin sahələrə böyük diqqət göstərməliyik. Belə təşəbbüs göstərən şirkətlərə

kəzidir. Sumqayıtın potensialı daha da güclənir. Bu il burada şüşə istehsalı zavodu da fəaliyyətə başlayacaq. Oraya da böyük investisiyalar qoyulub və bizi şüşə ilə təmin edəcəkdir. Baxmayaraq ki, indi tikinti sektoru pandemiyaya görə bir qədər tənəzzülə uğrayıb, amma o, bərpa edilir və ediləcək. Biz özümüzü yerli şüşələrlə təmin edəcəyik. Bu da böyük nailiyyətdir.

həm rezident statusu verilməlidir, eyni zamanda, dövlət tərəfindən onlara kömək göstərməlidir, güzəştli kreditlər ayrılmalıdır ki, biz idxaldan asılılığımızı maksimum dərəcədə azaldaq. Çünki hər bir ölkə buna çalışır və xüsusilə əhalisi artan ölkə - Azərbaycan buna mütləq çalışmalıdır.

Ardı Səh. 4

İlham Əliyev: "Sumqayıt bu gün nəinki Azərbaycanın, Cənubi Qafqazın ikinci böyük sənaye mərkəzidir"

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının nəzdində Peşə Təhsil Mərkəzinin açılışı olub

Əvvəli Səh. 3

Təbii ki, bizim neft yataqlarımız nə vaxt sa tükənəcək. Düzdür, biz yaxın müddətdə həm yeni neft, həm də qaz yataqlarının istismarına başlayacağıq, çalışacağıq ki, hasilat səviyyəsi sabit olaraq qalsın. Ancaq bizim əsas gəlir mənbəyimiz olan "Azəri", "Çıraq", "Günəşli" yataqlarında təbii tənəzzül də qaçılmazdır. Biz bu boşluğu məhz qeyri-neft sektoru hesabına təmin etməliyik. Tədiyə balansını müsbət səviyyədə saxlamaq üçün əlbəttə ki, bizə çox keyfiyyətli ixracatçı məhsul istehsal edən, valyuta gətirən müəssisələr lazımdır. Çünki bu gün tədiyə balansımızın müsbət səviyyədə saxlanması əsas səbəbi neft-qaz amilidir. Amma biz çalışmalıyıq ki, bu amili kənara qoymaqla ixrac-idxal əməliyyatlarında həmişə müsbət saldoya malik olaq. Ona görə ixracatçı məhsul və idxalı əvəzləyə biləcək istehsalat sahələri mütləq yaradılmalıdır. Burada siqaret fabriki fəaliyyətə başlayıb və artıq statistikada görürük ki, idxaldan asılılıq nə qədər azalıb. Elədirmi?

Mikayıl Cabbarov: Bəli.

Prezident İlham Əliyev: Çünki biz bu fabriki işə düşənə qədər daha çox idxaldan asılı idik. İndi biz 300 milyon manata qənaət etmişik. Eyni zamanda, bu fabrikin inkişaf potensialı da var. Mən fabrikin açılışında demişdim, çalışın ikinci, üçüncü xətləri də qurun ki, istehsalat artсын və biz bu məhsulu ixrac edə bilək. O vaxt da demişdim, mən

elə onu istəyirəm ki, bu məhsulun hamısı ixraca getsin, Azərbaycanda heç kim siqaret çəkməsin və daxili tələbat olmasın. Amma əlbəttə ki, bu, mümkün deyil, ancaq buna çalışmalıyıq. O cümlədən təbliğat işlərini düzgün qurmalıyıq, bundan başqa, təbii ki, qadağalar qüvvəyə minibdir. Ona görə mən bu fabriki gələcəkdə sırf ixracatçı müəssisə kimi görürəm və belə misallar çox gətirmək olar. İndi bizim bütün istehsalımız, keyfiyyətli avadanlığımız var. Mən deyirdim ki, bütün istehsalı olmayan bəzi ölkələr nə üçün bizə məhsul ixrac edir. Onlar tütünü xaricdən alırlar və sonra onu emal edib satırlar. Düzdür, siz də bilirsiniz ki, siqaret istehsalında biz xarici tütündən də asılıyıq. Ancaq qarşıya vəzifə qoyulub ki, yerli tütünçülərdən də məhsul alınsın və beləliklə, kənd təsərrüfatının inkişafına da təkan verilsin.

Bu gün biz Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının timsalında yenilənən, güclənən Azərbaycanı görürük. Xüsusilə yada salma-

lıyıq ki, bu ərazidə nələr olub, biz bu qərarı verəndə bu ərazi hansı vəziyyətdə idi. Çürümüş, dağılmış, fəaliyyətini başa vuran müəssisələr, həm ekoloji fəlakət zonası, həm də ki, istifadəsiz qalan torpaqlar idi. İndi isə burada yüzlərlə hektar sahədə sənaye parkı qurulubdur. Sahəsi nə qədərdir?

Mikayıl Cabbarov: Ümumi ərazisi 508 hektardır.

Prezident İlham Əliyev: 508 hektar, amma yaqın ki, hələ genişlənəcək.

"Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı" MMC-nin direktoru Nazim Talıbov: 80 faizdən çox məskunlaşıb, cənab Prezident.

Prezident İlham Əliyev: Yaxın iki-üç ildə tam dolacaq?

Nazim Talıbov: Bu dinamika ilə getsek bəli, yaxın iki-üç ildə tam dolacaq.

Prezident İlham Əliyev: Ona görə yeni ərazilər lazımdır. Burada, Sumqayıtın ətrafında belə ərazilər çoxdur. Siz bəlkə o ərazilər üçün də artıq indidən plan işləyib tərtib edirsiniz ki, - o yerlərin təmizlənməsi, kom-

munikasiyaların çəkilməsi və digər lazımı məsələlər, - bu iş dayanmasın. Çünki xarici investorların ölkəmizə marağı artır, mən yerli investorları da istiqamətləndirmişəm ki, Azərbaycana pul qoysunlar. Beləliklə, burada inkişaf o qədər sürətli olmalıdır ki, həm işsizlik aşağı səviyyədə olsun, həm idxaldan asılılıq minimuma endirilsin, həm də ixrac qabiliyyətli məhsullar istehsal edilsin.

Mikayıl Cabbarov: Möhtərəm cənab Prezident, biz Sizin çağırışınıza artıq sahibkarlardan reaksiya alırıq - həm Azərbaycanda, həm də ölkəmizdən kənarında fəaliyyət göstərən iş adamlarından. Baxmayaraq ki, biz hələ mövcud karantin dövründə yaşayırıq, amma əlaqə saxlanılıb, müraciətlər var. Mən güman edirəm ki, növbəti bir il ərzində bu çağırışın da real nəticələri barədə Sizə məruzə olunacaq.

Prezident İlham Əliyev: Çox yaxşı. Eyni zamanda, əlbəttə, mən çıxışmda xaricdə yaşayan azərbaycanlı iş adamlarına da müraciət edirdim ki, onlar da gəlib Azərbaycana vəsait qoysunlar. Azərbaycan onların vətənidir və onlar hər zaman Azərbaycanın dəstəyini görürlər, güclü Azərbaycan onların da gücünü artırır. Ona görə azərbaycanlılar müxtəlif ölkələrdə iqtisadiyyat, kommersiya, biznes sahələrində böyük uğurlar əldə ediblər. Onlar da öz vətəninə vəsait qoymalıdırlar, öz vətəni ilə daim əlaqə saxlamalıdırlar, öz uşaqlarını Azərbaycan dəyərləri əsasında, milli ruhda tərbiyə etməlidirlər ki, övladları həm Azərbaycan dilini bilsinlər, həm də bizim milli dəyərlərimizi yaşatsınlar. Əgər biz bütün bu amilləri düzgün istiqamətə səfərbər edə bilsək, onda Azərbaycana investisiya axını dayanmayacaq. Bizim də əsas məqsədimiz budur. Xüsusilə dünyada yaşanan, pandemiya nəticəsində dərinləşən böhran, əlbəttə ki, bir çox şirkətlərə mənfi təsir göstərib. Ancaq məhz bu şəraitdə biz elə addımlar atmalıyıq ki, postpandemiya dövrünə ən hazırlıqlı ölkələr sırasında olaq və dərhal, vaxt itirmədən yeni inkişaf dinamikasına sahib olaq.

Qeyd olunduğu kimi, Sumqayıt Kimya

Sənaye Parkının ərazisinin təxminən 85 faizində müəssisələr yaradılıb. Bu temple yaxın 2-3 il ərzində parkın ərazisi tam dolacaq. Bu, Prezident İlham Əliyevin müəyyənləşdirdiyi sənayeləşmə strategiyasının uğur göstəricisi kimi də qiymətləndirilməlidir. Strategiya özündə gələcəyə aydın baxışı və daimi inkişafı ehtiva edir.

Prezident İlham Əliyev: Mən qeyd etdiyim kimi, Sənaye Parkının gələcək inkişafı ilə bağlı təkliflər hazırlayın, yerləri seçin. Çünki yenə də deyirəm, belə temple ki, biz gedirik 2-3 ilə bütün bu yerlər dolacaq və 508 hektarda yer qalmayacaq. Ona görə baxın, harada biz bunu davam etdirə bilərik. Şərt deyil ki, bu əraziyə bitişik olsun, buradan bir qədər kənarında ola bilər, amma əsas odur ki, bu yerə rezident statusu verəcəkdir. Təmizlik, kommunikasiya işlərinə bəlkə də elə bu ildən, vaxt itirmədən başlamaq olar. Çünki bu da vaxt aparacaq. Biz o zaman bu ərazini təmizləyəndə buna təqribən bir il vaxt lazım oldu. Həm təmizləmə, ondan sonra kommunikasiya işləri. Ona görə bəlkə ilin sonuna qədər müəyyən vəsait də ayrıla bilər ki, yeni seçilmiş yerdə biz bu işləri görək, növbəti investorlar artıq maraqla göstərəndə vaxt itirməsinlər.

X X X

Beləliklə, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının ümumi inkişaf tendensiyası yeniliklərə münasibətilə fərqlənir. Elə nəzdində açılışı olan Peşə Təhsil Mərkəzini də bu xüsusda fərqləndirmək olar. Çünki ilk dəfədir ki, ölkədəki sənaye parkı ərazisində peşə təhsili müəssisəsi yaradılır, bununla da bir neçə strateji hədəfə nail olunur: tələbələrə müasir infrastruktura malik mərkəzdə dövrün tələbinə uyğun bacarıqlar və peşə verdişləri aşılanacaq. Təlim-tədris prosesində iştirak edəcək mütəxəssislər elə parkın rezidentlərinin yüksəkixtisaslı işçilərindən olacaq. Öz növbəsində tələbələr də Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının müəssisələrində təcrübə keçməklə, iş yeri əldə etmək imkanı qazanaçaqlar.

YAP Gənclər Birliyinin Ofisində 700 bal toplamış gənclərlə görüş keçirilib

YAP ermənilərin Dağlıq Qarabağda qanunsuz məskunlaşdırılması ilə bağlı müraciət ünvanlayıb

Yeni Azərbaycan Partiyası ermənilərin Dağlıq Qarabağda qanunsuz məskunlaşdırılması ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyətə, beynəlxalq siyasi partiya təşkilatlarına və tərəfdaş siyasi partiyalara müraciət ünvanlayıb. SİA-nın verdiyi məlumata görə, müraciətdə qeyd olunur ki, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınan ərazilərinin 20 faizini işğal altında saxlayan Ermənistan Azərbaycanla qarşı düşmənçilik siyasətini genişləndirməkdə və regionda vəziyyəti daha da gərginləşdirən addımlar atmaqda davam edir.

Beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini erməni vəhşiliklərinə, təxribatlarına, eləcə də, ayır-ayrı ölkələrdən olan ermənilərin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qeyri-qanuni məskunlaşdırılmasına cəlb etmək məqsədi daşıyan müraciətdə daha sonra qeyd olunur: "İyul ayında Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında xüsusi yeri olan neft və qaz kəmərlərinin keçdiyi bölgəyə yaxın ərazidə, Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədində bir mülki Azərbaycanlının və çoxlu sayda hərbiçinin ölümü ilə nəticələnən silahlı qarşıdurma yaradan Ermənistan, bundan qısa müddət sonra sərhədin başqa bir hissəsində hərbi təxribata cəhd etdi.

Hərbi təxribatları intensivləşdirən və eyni zamanda destruktiv, məsuliyyətsiz ritorika ilə sülh danışıqlarını pozan Ermənistan rəhbərliyi indi də ələ keçirilmiş Azərbaycan ərazilərində qanunsuz məskunlaşdırma siyasətinin yeni və daha aqressiv mərhələsinin başlanğıcını qoyur. Azərbaycan da daxil olmaqla dünya ölkələri Livanda baş vermiş faciənin nəticələrinin aradan qaldırılması, Livana humanitar yardım göstərilməsi ilə məşğul olarkən, Ermənistan bu faciədən işğal etdiyi ərazilərin demoqrafik vəziyyətini dəyişmək üçün sui-istifadə edir. Erməni mənbələrinin yaydığı məlumatlara görə, artıq bir neçə livanlı erməni ailəsi Azərbaycanın işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ bölgəsində yerləşdirilib və mümkün qədər çox Livan ermənisinin bu prosesə cəlb olunması planlaşdırılır.

Ermənistan uzun illərdir ki, Yaxın Şərqi bəzi ölkələrindən götürülən erməniləri Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsində və ona bitişik rayonlarında qeyri-qanuni şəkildə yerləşdirməkdədir. Ermənistan tərəfindən həyata keçirilən qanunsuz məskunlaşdırma faktı ATƏT-in faktaraşdırma missiyalarının müvafiq hesabatlarında da əksini tapıb.

Ermənilərin Dağlıq Qarabağda qanunsuz məskunlaşdırılması, Ermənistanın "repatriasiya" və "humanitar yardım" adı altında ilhaq siyasətinin bir hissəsidir. Məskunlaşdırma siyasətinin aparılması və işğal olunmuş ərazilərin demoqrafik tərkibinin məqsədyönlü şəkildə dəyişdirilməsi cəhdləri beynəlxalq humanitar hüququn, o cümlədən 1949-cu il Cenevrə Konvensiyalarının kobud şəkildə pozulmasıdır. Mühəribə dövründə mülki əhalinin qorunmasına dair 4-cü Cenevrə konvensiyasına əsasən, işğalçı dövlət öz mülki əhalisini işğal etdiyi əraziyə köçürməməlidir. Beynəlxalq hüquqa əsasən, işğalçı dövlət tərəfindən işğal olunmuş ərazilərdə məskunlaşdırma siyasətinin aparılması mühəribə cinayəti hesab olunur və bu baxımdan, Ermənistan Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində apardığı qeyri-qanuni məskunlaşdırma ilə növbəti mühəribə cinayətini törətməkdədir.

İstehza doğuran faktıdır ki, bu əməli ilə Ermənistan tək beynəlxalq hüququ deyil, elə öz qanunlarını da pozur. Ermənistanın Cinayət Məcəlləsinin 390-cı maddəsində işğalçı dövlətin işğal olunmuş ərazilərdən əhalini çıxararaq öz əhalisini məskunlaşdır-

ması beynəlxalq humanitar hüququn ciddi pozuntusu sayılır və 8-12 illik həbs cəzası nəzərdə tutulur. Qeyd edək ki, Ermənistan Suriya və Livandan işğal olunmuş ərazilərə köçürülmüş insanları silahlı muzdlular kimi də istifadə edərək onları özünün avantürist siyasətinin qurbanlarına çevirir.

Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarında yaratdığı və idarə etdiyi qondarma rejim isə son günlər Azərbaycanın digər ərazilərini də işğal etmək niyyətini bildirərək, əhalinin sıx məskunlaşdığı Gəncə şəhərini raket atəşinə tutmaqla hədələyib. Danışıqlardan faktiki olaraq imtina edən, Azərbaycan ərazilərinin ilhaqına yönələn açıq təxribatçı çağırışlar və hərəkətlər edən Ermənistanın siyasi və hərbi rəhbərliyi vəziyyətin son dərəcə gərginləşməsinə və baş verə biləcək istənilən təxribata və silahlı insidentə görə məsuliyyət daşıyır."

Yeni Azərbaycan Partiyasının beynəlxalq təşkilatlara müraciətində daha sonra bildirilir: "Azərbaycan hər zaman olduğu kimi, münaqişənin beynəlxalq hüquqa, ərazi bütövlüyü və suverenliyə hörmət prinsipinə, eləcə də Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazilərindən qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən BMT Təhlükəsizlik Şurasının 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələrinə əsaslanan həllinə nail olmaq məqsədinə sadıqdır.

Yeni Azərbaycan Partiyası beynəlxalq ictimaiyyəti, beynəlxalq siyasi partiya təşkilatlarını və tərəfdaş siyasi partiyaları bölgədə sülhün, sabitliyin və ədalətin təmin olunması naminə Ermənistanın təxribatçı əməllərini pisləməyə və Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə qanunsuz köçürməyə son qoyulmasını tələb etməyə çağırır."

Ceyhun Rasimoğlu

Ermənilər Əlibəyli kəndini atəşə tutmaqda davam edir

Ermənistan ordusu Tovuz istiqamətində yenə də gərginlik yaratmağa cəhd edir. Sentyabrın 13-də axşam saatlarında Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Tovuz rayonunun Əlibəyli kəndini atəşə tutub. Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən dərhal həyata keçirilən cavab tədbirləri nəticəsində düşmən susdurulub, itki yoxdur.

AZƏRTAC xəbər verir ki, düşmənin kəndlərimizi iriçaplı silahlardan atəşə tutması onun məkrli niyyətini göstərir. Əlibəyli kəndinin sakinləri artıq uzun illərdir atəş səsələrinə öyrəşdiklərinə gündəlik işləri ilə məşğuldurlar. Sakinlər bildirirlər ki, ermənilər atəşkəsi pozsa da, güllə səsələri onları narahat etmir. Ordumuza güvənən sakinlər həyat-bəca, əkin-biçin işləri ilə məşğuldurlar. Əlibəyli kənd sakinini Fərhad Tanrıverdiyev qeyd edib ki, düşmən axırıncı dəfə sentyabrın 13-də kəndi, dinc sakinlərin evlərini atəşə tutub: "Evlərimizi əsasən gecə atəşə tuturlar. Onların məqsədi kənd sakinlərini qorxutmaqdır. Amma bu istəklərinə nail ola bilməyəcəklər. Ordumuz, əsgərlərimiz onların cavabını layiqincə verirlər. Düşmənin məkrli niyyəti baş tutmayacaq. Biz öz ordumuza güvənirik. Kənddə həyat öz axarı ilə davam edir. Hamı indi payız mövsümü ilə əlaqədar mal-qarasının qiş tedarükünü görür".

Kəndə qonaq gələn Namiq Musayev də düşmənin açdığı atəş səsələrini eşidib. O da digər sakinlər kimi, əsgərlərimizə güvəndiyini deyib. "Mən Əlibəyli kəndinə qonaq gəlmişəm. Biz heç nədən qorxmadan, çəkinmədən öz yurdumuzdayıq. Qoy düşmən qorxsun! Ordumuzla qürur duyuruq, fəxr edirik. Bu torpaqlar bizimdir. Erməni kimdir ki, ondan qorxaq?!" - deyər N.Musayev bildirib.

Qeyd edək ki, düşmənin son təxribatı zamanı hərbi və mülki şəxslərdən ölənlər və ya xəsarət alan olmayıb. Hazırda cəbhəboyu ərazilərdə vəziyyət tam olaraq ordumuzun nəzarəti altındadır.

Sentyabrın 14-də Yeni Azərbaycan Partiyası Gənclər Birliyinin Ofisində builki qəbul imtahanlarında ən yüksək nəticə göstərərək 700 bal toplamış gənclərlə görüş keçirilib. SİA-nın verdiyi məlumata görə, görüşdə çıxış edən YAP Gənclər Birliyinin sədr müavini, partiyanın Siyasi Şurasının üzvü, Milli Məclisin deputatı Ramin Məmmədov gəncləri qazandıqları böyük uğur münasibətilə təbrik edib. O qeyd edib ki, Azərbaycanda təhsilin inkişafı dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir. Ölkəmizdə hər bir sahədə müşahidə olunan dinamik inkişaf təhsil sektorunda da aşkar şəkildə nəzərə çarpır. Prezident İlham Əliyevin yüksək diqqət və qayğısı sayəsində atılan addımlar, icra edilən Dövlət proqramları təhsil sistemində keyfiyyətə yeni inkişaf meyillərinin meydana çıxmasını, yüksək nəticələrin qazanılmasını şərtləndirir.

R.Məmmədov bildirib ki, bu gün təhsilin bütün pillələrində yeni layihələrin, islahatların reallaşdırılması istiqamətində mühüm addımlar atılır. Təhsil sahəsində həyata keçirilən islahatlar - təhsildə infrastrukturun yenilənməsi, maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi, ümumtəhsil məktəblərinin kadr potensialının və tədris keyfiyyətinin yüksəldilməsi xüsusi qeyd edilməlidir. Onun sözlərinə görə, Prezident İlham Əliyevin siyasətində insan kapitalının inkişafı mühüm yer tutur. Məhz bu siyasətin nəticəsidir ki, ölkəmizdə gənclərin yüksək təhsil alması üçün bütün imkanlar yaradılıb. Qəbul imtahanlarında gənclərin yüksək nəticələr qazanması da bu reallığın ifadəsidir.

Yeni Azərbaycan Partiyasının da gəncliyin inkişafı üçün önəmli layihələr həyata keçirdiyini deyən R.Məmmədov partiyanın sıralarında intellektual gənclər ordusunun birləşdiyini diqqətə çatdırıb. O, partiyanın və onun Gənclər Birliyinin bütün gənclərlə əməkdaşlığa hazır olduğunu bildirdi və qeyd edib ki, sizlərə də partiyamız hər zaman dəstək verməyə hazırdır.

Görüşdə həmçinin, YAP Gənclər Birliyinin sədr müavini Aytac Əliyeva və Gənclər Birliyinin Ofis rəhbəri Elmar Məmmədov çıxış edərək gənclərə ali təhsillərində uğurlar arzulayıblar. Öz növbəsində, qəbul imtahanlarında 700 bal toplamış Əziz Kərimli və Hüseyn Abdullayev belə bu uğurun qazanılmasının qürurverici olduğunu bildirdilər. Onlar qeyd ediblər ki, bu uğurun qazanılmasının əsasında Prezident İlham Əliyevin təhsil sahəsinə göstərdiyi diqqət və qayğı dayanır.

700 bal toplamış gənclər gələcəkdə YAP sıralarına qoşulmaları və partiyanın Gənclər Birliyi ilə fəal əməkdaşlıq etmək niyyətlərini də ifadə ediblər. Görüşün sonunda 700 bal toplamış gənclərə Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən "Notebook" hədiyyə edilib.

Adil Əliyev: "Şantaj dövlət adamına yox, kriminal ünsürlərə xas keyfiyyətdir"

"Ramiz Mehdiyevin "Təzadlar" qəzetinə açıqlama verib-vermədiyi sualı hələ də açıq qalır. AMEA belə bir açıqlama verilmədiyini bildirir, "Təzadlar" qəzeti isə israrla öz mövqeyinin üzərində dayanır. Bu mübahisəni onların öz ixtiyarlarına buraxıram". SİA xəbər verir ki, bu fikirləri Milli Məclisin vitse-spikeri Adil Əliyev mediaya açıqlamasında bildirib. Lakin Ramiz Mehdiyevin bundan əvvəlki açıqlamalarında da bənzər ittihamların yer aldığı xatırladan vitse-spiker akademik "nankor" və "süfrə qırıntıları ilə yaşayanlar" ittihamları üzərində dayanıb.

"Ötən açıqlamasında Ramiz Mehdiyevin əleyhdarlarını "satqın", "əqidəsini dəyişən", "həris", "nankor" kimi səciyələndirmişdi", deyər qeyd edən Adil Əliyev qarşı tərəfin "Təzadlar"da dərc olunan açıqlamasının da eyni mahiyyət daşıdığını bildirib və onu da deyib ki, Ramiz Mehdiyevin verdiyi açıqlamanın arxasından nəyə görə qaçması şəxsən ona aydın deyil.

Digər tərəfdən, AMEA rəhbərinin əlində olan faktları ortaya qoysa, bir çoxlarının respublikadan baş götürüb qaçaqları ilə bağlı təhdidinə də münasibət bildiren vitse-spikerə görə, onun bu fikirləri bir zamanlar haqqında yayıldığı ittihamlarla həmahəng səslənir. Adil Əliyev bununla da bağlı arqumentlərini irəli sürüb: "Əvvəla, adama deyirlər ki, kimlərsə respublikadan baş götürüb qaçmasına səbəb olacaq o faktlar sənə nə gəzir? Belə çıxır ki, o cinayətləri həmin ünsürlərlə ya bərabər həyata keçiribsen, ya da onlara himayədarlıq edibsen. Yox, əgər bunların heç birini etməyibsənsə, niyə indiyə qədər susubsan? Niyə hüquq-mühafizə orqanlarını bu barədə məlumatlandırmasan? Elə bu faktın özü Ramiz Mehdiyevin cinayətkarlara himayədarlıq etdiyinin sübutudur. Çünki cinayətə göz yummaq da o cinayətdə iştirak etmək deməkdir.

İkincisi, "susmasanız, faktları açıqlayaram" məntiqinin cinayət hüququnda bir adı var - şantaj. Ramiz Mehdiyev uzun illərdir dövlət adamı statusunu daşıyır. Şantaj dövlət adamına yox, kriminal ünsürlərə xas keyfiyyətdir".

"Ən əsası isə, bilirsiniz ki, zaman-zaman Azərbaycan ictimai rəyində ölkədə baş verən bir çox qətl hadisələrinin, adam oğurluqlarının, gömrükdən və vergidən yayınmaların başında bu adamın durduğu iddia olunurdu", deyən Adil Əliyev mətbuatda bu iddiaları təsdiqləyən kifayət qədər məlumatların və delillərin olduğunu da xatırladı: "Bu mənada, həmin təhdidlərin kimlərlə ünvanlandığı aydındır. Əlbəttə, sözügedən iddiaların bəziləri sadəcə qarayaxma da ola bilər. Odur ki, həmin adamlar konkret mövqə ortaya qoymalı, iddiaları ciddi delillərlə inkar etməli, təhdidlərinə boyun əymədiklərini açıq-aşkar sərgiləməlidirlər".

Milli Məclis Sədrinin müavini qəbul imtahanlarında yüksək bal toplayan tələbələrle görüşüb

Milli Məclis Sədrinin müavini, Gənclər və idman komitəsinin sədri Adil Əliyev builki qəbul imtahanında ən yüksək nəticə göstərərək 700 bal toplaymış gənclərlə görüşüb.

Parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, görüş zamanı Sədr müavini ölkəmizdə bütün sahələrdə dinamik inkişafın müşahidə edildiyini, o cümlədən təhsil sistemində nəzərəcarpacaq müsbət dəyişikliklərin olduğunu, bu tendensiyaların hazırda da uğurla davam etdiyini bildirib.

Adil Əliyev vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin təhsilə göstərdiyi diqqət və qayğı nəticəsində nəzərdə tutulan işlər uğurla yerinə yetirilir. Belə ki, hazırda ali təhsil sahəsində ikili diplom proqramları icra edilir və həmin proqramların tərkib hissəsi olaraq gənclərimizin xarici ölkələrdə təhsillərini davam etdirməsi məqsədilə lazımı şərait yaradılır. O bildirib ki, həyata keçirilən islahatların ana xəttində insan kapitalının inkişafı

mühüm yer tutur. Bu baxımdan, ölkənin gələcək tərəqqisinin məhz savadlı, vətənpərvər gənclərin əlində olduğunu əminliklə bildirib. Adil Əliyev gənclərə milli-mənəvi dəyərlərimizə bağlı, layiqli vətəndaş olaraq yetişmələrini, təhsildə qazandıqları uğurların ardıcıl olmasını arzulayıb.

Qəbulda imtahanda ən yüksək - 700 bal toplamış Əziz Kərimli və Hüseyn Abdullayev görüşə görə minnətdarlıqlarını bildiriblər. Tələbələr

qazandıqları uğurları mütəmadi olaraq dərslərə ciddi hazırlaşmalarında gördüklərini deyərək, artıq gələcəkdə sahib olmaq istədikləri ixtisasları seçdiklərini qeyd ediblər. Adil Əliyev bir daha gənclərimizi təbrik edərək, onlara təhsildə uğurlar arzulayıb. O, Milli Məclisin Gənclər və idman komitəsinin gənclərin fəaliyyətini daim yaxından izlədiyini, gələcəkdə də onlarla eməkdaşlığı davam etdirmək niyyətində olduğunu bildirib.

Rasim Quliyev: "Türk ittifaqı gələcəkdə dünyada sabitliyə töhfə verəcək bir güc mərkəzi olacaq"

"Ümumiyyətlə, Türk ittifaqı ideyası həm Azərbaycanda, həm də Türkiyədə cəmiyyətlərin bir-birinə bağlılığı fonunda mövcud olub. Türk ittifaqını biz daha böyük formata, çərçivədə təsəvvür edirik. Hətta biz bu ittifaqın təkcə Türkiyə və Azərbaycandan ibarət olmaması barədə düşüncələr və çağırışlar edirik". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında "Resurs" Analitik İnformasiya Mərkəzinin rəhbəri, siyasi ekspert Rasim Quliyev deyib.

Siyasi ekspertin sözlərinə görə, bu gün Türkdillil Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası (TDƏŞ) adlı bir qurum mövcuddur və Azərbaycan da həmin bu quruma sədrlik edir: "TDƏŞ həm Azərbaycan dövlətinin milli maraqları baxımından çox böyük önəmə malikdir, həm də perspektivinə inandığımız bir formatdır. TDƏŞ adından da görüldüyü kimi eməkdaşlıq üçün bir formatdır. Hazırda bu Şurada Azərbaycan, Türkiyə, Orta Asiya dövlətləri təmsil olunur, müşahidəçi qismində isə Macarıstan iştirak edir. Bu qurumun yaranması ətrafında ilk ideya 2006-cı ildən səsləndirilsə də amma 2009-cu ildə Naxçıvanda Türkiyə, Azərbaycan və Qazaxıstanın iştirakı ilə "Naxçıvan" sazişi imzalanıb və orada bu Şuranın yaradılması elan edilib. Hazırda həmin Şurada 8 dövlət müşahidəçi qismində və Şuranın üzvü kimi təmsil olunur. Maraqlı məqam odur ki, biz o Şurada Avropa dövləti və qeyri müsəlman bir dövlət olan Macarıstanı görürük. Bunun özü də TDƏŞ-nin perspektivindən və eməkdaşlığın yeni formatından xəbər verir. Bu gün emək-

daşlığı, tərəfdaşlığı bütün dövlətlər edə bilər. Türk ittifaqı isə müttəfiqlik demək deyil. Müttəfiq olub bir ittifaqda birləşmək konkret öhdəliklər verir. Bir çox dövlətlər bəzi məsələlərdə tərəfdaşlıq və eməkdaşlıq edə bilər. Məsələn, biz Rusiya ilə bir çox məsələlərdə (siyasi, iqtisadi, humanitar, miqrasiya və s.) eməkdaşlıq və tərəfdaşlıq. Ancaq biz bu dövlətlə bir ittifaqda deyilik və strateji müttəfiq deyilik. Çünki bir çox məsələlərdə bizim milli maraqlarımız Rusiyanın isteklərinə cavab vermir. Bu məsələlərdə Azərbaycan öz milli dövlət maraqlarından çıxış edərək müstəqil siyasət yürüdü.

Qeyd edim ki, bu gün texnoloji inkişaf prosesləri daha da sürətləndirir. Bu baxımdan növbəti 10 ildən sonra yeni, 2030-2040-cı illərdə Türk Şurası daha çevik eməkdaşlıq şurası olacaq və Rusiya o zaman həmin Şuraya müraciət edəcək. Düşünürük ki, Türk ittifaqı isə 2030-2040-cı illərdə dünyada sabitliyə töhfə verə biləcək bir güc mərkəzi olacaq. Məsələn, bu gün Avropa

dövlətlərinin ittifaqı bir yere yığılıblar ancaq onlar xristian klubu, islamofobiya psixologiyasından irəli gədə bilmirlər və bilmədiklər də. Konkret olaraq bəzi dövlətlərə və Türkiyəyə olan münasibətdə göründü ki, Avropa ittifaqı islamofobiya psixologiyasından qurtula bilmədi və xristian klubu olaraq qaldı. Ona görə də bu gün Avropa ittifaqı tənəzzülə uğrayır. Bizim regionda Rusiyanın yaratdığı ikinci bir ittifaq isə Avrasiya ittifaqıdır. Hətta mən buna bufet ittifaqı deyirdim. Bu mənada həmin ittifaqın da uzun müddət yaşaması mümkün deyil. Çünki yarandığı gündən heç bir perspektiv vəd etmir. O baxımdan düşünürəm ki, Türk ittifaqı deyilən bir ittifaq dünyaya, regiona, bölgəyə çox böyük töhfə verən güc mərkəzi olacaq. Onu da qeyd edim ki, Azərbaycanın iştirakı olmadan nə TDƏŞ, nə də Türk ittifaqı mümkünsüzdür. Azərbaycanın geosiyasi mövqeyi, dünyadakı nüfuzu, apardığı siyasət onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycansız bu ittifaqların heç biri mümkün deyil.

Bu gün heç də təsadüfi deyil ki, bütün bu ideyaların hamısının mərkəzində Azərbaycan dayanır. Onu da qeyd edim ki, bu gün artıq dünyada Türkiyə ilə Azərbaycanın bir çox məsələlərdə baxışlarımız, milli maraqlarımız, milli mənafeyimiz üst-üstə düşür. Həmçinin Pakistanla Azərbaycanın və Türkiyənin də bir çox məsələlərdə milli maraqları üst-üstə düşür. Pakistan dövləti dəfələrlə Azərbaycanı açıq şəkildə müdafiə edib və mövqə sərgiləyib. Hətta Qazaxıstan da bu ittifaqda maraqlı ola bilər. Hesab edirik ki, bütün bunlar sonrakı proseslərin gedişində mümkün olacaq.

Türkiyə-Azərbaycan media platformasının yaranmasına gəlincə isə deyə bilərəm ki, bu gün hər iki dövlət dünyada müəyyən məqsədlə dairələr tərəfindən haqsız olaraq əks təbliğatın, anti-təbliğatın və yaxud da təbliğat, mətbuat terrorunun zərərini çəkir. Əlbəttə ki, bu baxımdan biz Türkiyənin, Azərbaycanın bir platformada birləşməsinə alqışlayırıq və yüksək dəyərləndiririk. Yeni cəmiyyət, solum olaraq bu əlaqələr, düşüncələr, psixologiyalar çox yaxındır. Ona görə də həm təbliğat, əks təbliğat baxımından, həm də cəmiyyətimizin inkişafı və yaxınlaşması baxımından sözügedən platforma böyük önəmə malikdir. Düşünürəm ki, bu media platforması da gələcək Türk ittifaqının elementlərindən biridir".

Azərbaycanda təhsilin inkişafı dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin üzvü Pərvin Kərimzadənin yap.org.az-a müsahibəsi

- Pərvin xanım, sentyabrın 15-də ölkəmizdə yeni tədris ili başlayır. Bu baxımdan, Azərbaycanda təhsilin inkişafı ilə bağlı fikirlərinizi bilmək istərdik...

- Ümumiyyətlə, Azərbaycanda təhsilin inkişafı dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Ölkəmizdə hər bir sahədə müşahidə olunan dinamik inkişaf təhsil sektorunda da aşkar şəkildə nəzərə çarpır.

Prezident İlham Əliyevin yüksək diqqət və qayğısı sayəsində, eləcə də müvafiq göstərişləri əsasında atılan addımlar, icra edilən Dövlət proqramları təhsil sistemində keyfiyyətə yeni inkişaf meyillərinin meydana çıxmasını, yüksək nəticələrin qazanılmasını şərtləndirir.

Bu gün təhsilin bütün pillələrində - uşaq bağçalarında, məktəbdənkənar müəssisələrdə, orta məktəblərdə, kolleclərdə, peşə təhsilində, ali təhsil sahəsində, ali təhsildən sonrakı təhsil, əlavə təhsil sahəsində yeni layihələrin reallaşdırılması istiqamətində mühüm addımlar atılır. Təhsil sahəsində həyata keçirilən islahatlar - təhsildə infrastrukturun yenilənməsi, maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi, ümumtəhsil məktəblərinin kadr potensialının və tədris keyfiyyətinin yüksəldilməsi xüsusi qeyd edilməlidir. "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın qəbulundan illər ərzində ölkəmizdə təhsil sahəsində müsbət dinamika müşahidə olunur.

- Ölkəmizdə təhsil infrastrukturunu quruculuğu da diqqət mərkəzindədir. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

- Ötən illər ərzində Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda qara qızılı insan kapitalına çevirmək prinsipi əsasında islahatlar aparılır, Azərbaycanda təhsilin inkişafına böyük diqqət və qayğı göstərilir. Son illər ölkəmizdə müasir standartlara tam cavab verən, bir-birindən yaraşlıq, modern məktəb binaları inşa edilir, təhsil müəssisələrinin maddi-texniki bazası möhkəmləndirilir, pedaqoji işçilərin maddi-məişət şəraitləri yaxşılaşdırılır.

Bütün ölkənin pandemiya bəlasına qarşı mübarizəyə səfərbər olunduğu bir vaxtda belə təhsil infrastrukturunun inkişafı daim dövlətin və dövlət başçısının diqqət mərkəzində olub.

Bütövlükdə, yeni tədris ilinin əvvəlində Təhsil Nazirliyi tərəfindən təmir-tikinti işləri yekunlaşdırılmış 47 məktəb binası şagirdlərin istifadəsinə verilecək. Onlardan 8-i yeni tikilən, 5-i əsaslı təmir olunan, 34-ü isə modul tipli məktəbdir. İlin sonuna kimi Təhsil Nazirliyi tərəfindən təmir-tikinti işləri yekunlaşdırılan 100-ə yaxın məktəb binası şagirdlərin istifadəsinə verilecək, onlardan 60-ı modul tipli məktəbdir.

Ümumiyyətlə, təhsil infrastrukturunun yenilənməsi istiqamətində görülən məqsədyönlü işlər ardıcıl xarakter daşıyır. Son 17 ildə Azərbaycanda dövlətin və Heydər Əliyev Fondunun xətti ilə 3500-dən çox məktəb ya yenidən tikilib, ya da əsaslı təmir edilib. Azərbaycan Prezidentinin müvafiq sərəncamları və tapşırıqları əsasında təhsilin maddi-texniki bazasının böyük dərəcədə yenilənməsi artıq həll olunub, 2020-ci ilin sonuna qədər 98 ümumtəhsil məktəbi - 60-ı modul tipli olmaqla məktəblilərin ixtiyarına verilecək. Ümumilikdə 2016-cı ildən başlayaraq 293 modul tipli məktəb Azərbaycanda inşa edilib. Bu, innovativ layihədir, çünki bu layihələr Azərbaycanın ən ucqar yerlərində belə məktəb infrastrukturunun yaxşılaşmasını birbaşa nümayiş etdirir. Bu proqram dövlət büdcəsinin xətti ilə icra edilir və bunun tamamlanması, Prezidentin müvafiq tapşırığına müvafiq olaraq, 2021-2022-ci ildə başa çatmalıdır. Bu, analoqu olmayan bir faktdır. Dünyanın heç bir yerində belə qısa vaxt ərzində bu qədər məktəb inşa edilməyib.

- Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlərin davamlı xarakter almasının əhəmiyyəti nədən ibarətdir?

- Təhsil infrastrukturunun yenilənməsi istiqamətində Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, UNESCO-nun və ISESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi işləri xüsusi qeyd etmək lazımdır. Ümumiyyətlə, Heydər Əliyev Fondu bir çox sahələrdə səmərəli layihələr həyata keçirməklə yanaşı, təhsilin inkişafı istiqamətində də mühüm təşəbbüslərlə çıxış edib, bu sahədə genişmiqyaslı işlər reallaşdırıb. Bu baxımdan, "Yenilənən Azərbaycana yeni məktəb" proqramını diqqətə çatdırmaq gərəkdir. 2005-ci ildən icrasına başlanılan "Yenilənən Azərbaycana yeni məktəb" proqramı çərçivəsində 100 mindən artıq şagirdin təhsil aldığı 600-dək məktəb binası inşa olunub və yenidən qurulub.

Bu məktəblərin hər birində müasir laboratoriyalar, kitabxanalar, yeməxanalar, ən son avadanlıqla təchiz edilmiş kompüter otaqları, emalatxanalar, idman zalları, geniş meydançalar yaradılıb. Bu proqramda respublikamızın rayon və şəhərlərində yeni məktəb binalarının tikilib istifadəyə verilməsi, təhsil ocaqlarının əsaslı təmiri, maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması, təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi kimi məsələlər öz əksini tapıb və qarşıya qoyulan məqsədlərə müvafiq olaraq həyata keçirilən tədbirlər səmərəli nəticələr verib. Azərbaycanda ali məktəblərin mütləq əksəriyyəti müasir standartlara cavab verir, yeni binalar, korpuslar tikilib, yeni ali məktəblər yaradılıb.

Hazırda ölkədə yol infrastrukturunun yenidən qurulması və təkmilləşdirilməsi üçün dövlət büdcəsi hesabına irimiqyaslı layihələr icra olunur. Yol şəbəkəsinin yenidən qurulması, sözün əsl mənasında, ürək açır. Amma...

"Əmma"sı da budur ki, bəzən yolların yenidən qurulması zamanı ya sürücüləri, ya da piyadaların, necə deyirlər ayrı-ayrılıqda maraqları nəzərə alınır, hər kəs üçün rahatlıq prinsipləri isə nədənsə unudulur.

Başlayaq yenidən təmirdən çıxmış Məzahir Rüstəmov küçəsinin acınacaqlı vəziyyətindən. Belə ki, yolda aparılan təmir işləri nəticəsində yol daraldılaraq bərbad vəziyyətə salınıb. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, sözügedən ərazi əhəlinin sıx məskunlaşdığı yerlərdəndir. Bu isə qezalara açıq dəvətnamədir! Bu, büdcədən pul mənimməyin alternativ variantıdır. Pandemiyanın iqtisadiyyata zərər verdiyi bir zaman kəsiyində bu cür yarımçıq iş kime lazımdır? Bu açıq düşmənçilik dövlətə, yoxsa xalqa ünvanlıdır? SİA məsələ ilə əlaqədar hazırladığı reportajı təqdim edir.

Həmin ərazidə yaşayan sakini bildirir ki, mən özüm bu rayonda yaşayıram. Bu yol evvəllər 4 zolaqlı

lı yol idi, lakin yolu daraldaraq 2 zolaqlı hala salıblar. Yolda səkilərin qoyulması isə sürücüləri daha da pis vəziyyətə salıb. Tıxaclar və qezalar mütəmadi hal alıb. Demək olar ki, hər gün qeza baş verir bu yolda. Aidiyyəti orqanlara dəfələrlə müraciət etsək də, məsələyə baxan yoxdur. Baş verən qezalar barədə xəbər verib, məsələ ilə maraqlanmalarını tələb etsək də, məsələyə baxan yoxdur.

Telman Əliyev deyir ki, biz həmişə 7 sayılı poliklinikaya gəlirik.

Yolu bir tərəfdən digər tərəfə keçmək belə çox təhlükəli hal alıb. Yol o qədər daralıb ki, avtobusların dayanması üçün yer yoxdur. Yolda iki avtobus yanaşı dayandıqda keçməyə, həmçinin avtobuslara sənişinlərin daxil olması və avtobusdan düşməsi üçün yer qalmır. Səkilərə fikir versəniz görürsünüz ki, burada həqiqətən də hər gün nə qədər qeza baş verir. Bu yol başdan-ayağa təhlükəlidir.

Xətai sakini Rahib Bayramov

söyləyir ki, bu yolu çəkənlər nəyə xidmət edir? Bu yolda hər gün qeza baş verir. Burada hər axşam baş verən qezaları öz gözüm ilə müşahidə edirəm.

Rayon sakini bildirir ki, Qaçaq Nəbi 5A ünvanında yaşayıram. Yolların bu hala salınmasından çox narazıyıq. Xüsusən kəsişmələrdə yolu daraltdıqları

üçün sağ zolaqla gedərkən qarşınıza səki çıxır. Məcbur olub qarşı hərəkət solağına keçirsən. İnzibati Xətalar Məcəlləsində göstərilir ki, yol ayrıcına 5 metr məsafə qaldıqda avtomobil saxlamaq olmaz. Yolun bu hala salınması ilə onlar qaydaları da pozublar, çünki döngələrdə yolu daraldıblar. Bu yolda hər gün qezalar baş verir. Biz bilmirik bu yolu kim, hansı standartlara uyğun salıb. Xahiş edirik ki, adiyatı qurumlar tədbir görsünlər.

Ərazidəki taksi sürücüsü isə bildirir ki, hər gün burada qeza baş verir. Yolu genişləndirmək əvəzinə daraltmaq harada görülüb? Bir sürücü kimi çox əziyyət çəkirik. Adiyatı qurumlarından məsələyə biganə qalmamağı xahiş edirik.

Məsələ ilə əlaqədar SİA-ya açıqlama verən ekspert Ərşad Hüseynov bildirir ki, Bakı şəhərində, xüsusən də Xətai rayonunda bir neçə küçədə belə hərəkətin yenidən təşkil olunması, küçələrin dizaynının dəyişdirilməsi işləri görülüb. İdeyanın əsası piyadaların təhlükəsizliyinin təmin olunmasıdır. Bu üsulla həm də, yolda hərəkət sürəti məcbur endirilir. Amma burada çox ciddi nüanslar var. Yollara bu dizaynların verilməsi sürücülərdə çox böyük narazılıqlara səbəb olub. Xeyli yol-nəqliyyat hadisələri baş verir. Düşünürəm ki, sürücülər də haqlıdırlar. Çünki bu cür yeniliklər edəndə bu yeniliklər üçün

ilk növbədə zəmin yaradılmalıdır. İlk növbədə ümumi nəqliyyat infrastrukturunda ciddi yanaşmalar olmalıdır. Bu cür yeniliyi o ölkələrdə edirlər ki, orada mükəmməl ictimai-nəqliyyat və yüksək yol hərəkəti təhlükə-

Bu əməlin adı nədir, səriştəsizlik, yoxsa düşmənçilik?

sizliyi mədəniyyəti var. Həmin ölkələrdə yol hərəkəti qaydalarına cəmiyyət özü tam şəkildə riayət edir, zorla yox. Belə ölkələrdə dövlətin avtomobilsizləşdirmək siyasəti var. Lakin biz hələ ora gəlib çatmamışıq. Əvvəla, bizdə ictimai nəqliyyat mükəmməl deyil, həmçinin fər-

di avtomobillərə yüksək ehtiyac var. İkincisi biz yol hərəkəti qaydalarına qismən riayət edirik ki, o da bir çox hallarda cərimə qorxusu ilə olur. Bu bizim ümumi ictimai rəyimizdə formalaşmayıb. Bu cür yol dizaynını o ölkələrdə tətbiq edirlər ki, orada yaşayış ərazisindəki sürəti 40 km/saata endiriblər. Lakin bizdə bu sürət 60 km/saatdır. Belə şəbəkələşmə isə davamlı olmalıdır. Məsələn, adi bir küçədə 60 km/saat sürətlə hərəkət edən avtomobil anidən dar küçəyə girir və bu zaman qeza halları baş verir. Lakin həmin prospektlər ardıcıl şəbəkələşsə, eyni zamanda yuxarıda bəhs etdiyim zəmin yaradılsa, problem yaşanmadan hərəkət təşkil oluna bilər. Vizuallığın olmaması isə ən ciddi problemdir. Hərəkətin təşkilinin bu üsullarını tətbiq edəndə yüksək səviyyədə vizuallıq, yeni görünüş tətbiq olunmalıdır. Bu məsələdə ən əsas isə cəmiyyətin yol hərəkəti qaydalarına düzgün riayət etməsidir. Ona görə də, bu kimi ideyalar xaricdə pozitiv ideya kimi qəbul olunsada, bizdə pozitiv ideya sayılmır.

Ümidvarıq ki, adiyatı qurumlar tez bir zamanda bütün bu narazılıqlardan nəticə çıxarar və bədbəxt hadisələr baş vermədən yol əvvəlki vəziyyətinə gətirilər. Əks təqdirdə bu yolda hələ çox

qəzalara şahid olacağıq. Nəzərə alsaq ki, bu yol kənarında məktəblər də yerləşir və bu təhsil ocaqları fəaliyyətə başladığı andan problem daha da böyüyəcək.

Əslində ermənilər etiraf etməlidirlər ki, manqurtlaşan küçə "demokratı" Nikol Paşinyan hakimiyyətdə olduğu bu iki il ərzində öz sələflərindən də "beş çömsə" artıq erməni xalqını məhvə doğru aparır. Bir də bu gün artıq erməni xalqı yaxşı bilir ki, bu günə kimi ölkəyə ən qatı diktatorlar, oğrular, cinayətkarlar rəhbərlik edib və bunun bədalini də ən çox xalq çəkir.

Ancaq görünür, hələ də Ermənistanda diktator "demokrat" cildində ortaya atılıb və aldatdığı daxili auditoriya da həqiqətin gözüne düz baxmaq, etirazlar və küçə nümayişlərindən avantüristcəsinə istifadə edərək, hakimiyyət çevrilişi edərək baş nazir postunu qamarlayan Nikol Paşinyanın əsl diktator olduğu artıq açıq şəkildə görünür. Gör vəziyyət nə yerdədirsə, indi erməni cəmiyyətində Nikol Paşinyanla müqayisədə Serj Sarkisyan belə "demokrat" hesab olunur. Halbuki, erməni xalqı onun özünü diktatorluqda ittiham edərək uzaqlaşdırdılar. Həqiqətən də, nəzərə alsaq ki, küçə nümayişçisi Nikolun həyasızlıqları, hakimiyyət iddiaları, xalq qarşındurmalarına belə sövq etmələri fonunda Serj Sarkisyan geri çəkildisə, deməli, hər şeyi qurban verməyə hazır olan erməni baş nazir ondan da daha mənfur siması ilə Ermənistan tarixində iz qoydu və onun diktatorluqda tayı-bərabəri olmayıb.

Daha doğrusu, Nikol Paşinyanla Ermənistan üçün bir baş ağrısına çevrilib. Xatırladaq ki, istər küçə nümayişləri zamanı, istərsə də hakimiyyəti ələ keçirdiyi ilk günlərdə Paşinyan xalqa saysız hesabsız vədlər versə də, bu günə qədər o vədlərin heç biri reallaşmayıb. Bu adam utanmadan hələ də vədlər verməkdə davam edir və əsassız vədlərinin sayını artırıdca zərrə qədər utanmır da. Çünki, cismində utanmaq hissi deyilən bir xüsusiyyət yoxdur. Məhz buna görə də dəfələrlə Azərbaycanın dövlət başçısının bütün beynəlxalq tədbirlərdə dönə-dönə tutarlı dərslər verməsindən sonra o kresloya əlvədə deyirdi. Ancaq həyasızlığın yüz faizi olan Paşinyan utanmaqdan, dərk etməkdən çox-çox uzaqdır. Çünki Ermənistan vətəndaşlarının, bütövlükdə Ermənistanın müflisləşməsi fonunda bu avantüristin ancaq özü və ailəsi çox zənginləşib. İndi Paşinyan utanmadan milyonlarla dəyəri olan saatını reklam etdirir və bununla lovğalanır. Halbuki, bir qol saatına milyonlarla vəsaiti sərf etməyi özünə rəva bilən erməni baş naziri Ermənistanın çörek almağa belə çətinlik çəkən ac vətəndaşlarını vecinə də almır. Yaxud, baş nazirin öz Facebook səhifəsində "məzuniyyətin son saatlarının həzzi" yazan arvadı Anna Akopyan sağa-sola, öz "həzzinə" pullar məsrəf edənə düşünür ki, Ermənistan əhalisinin böyük əksəriyyəti aclıq, səfalet içərisində inləyir, həzz almır. Yəni, bu ailə üçün erməni cəmiyyəti zərrə qədər maraqlı deyil. Bunu erməni lobbisi də yaxşı bilir və əbəs yerə deyil ki, Paşinyanın diaspor təşkilatlarına büdcə üçün pul toplamaq çağırışlarının müqabilində bütün dünya erməniləri bir milyondan da az vəsait topladı. Bunu diləndi - desək daha doğru səslenər. Bir sözlə, manqurtlaşan Ermənistanın, diktatorun hakimiyyətinin mahiyyəti çoxdandır nəinki ermənilərin özünə, beynəlxalq aləmə belə tanışdır, bəllidir.

Paşinyanın növbəti ağilsız addımı - "köçürmə" siyasəti...

Əslinə qalanda, işğalçı Ermənistanın işğal altında saxladığı Azərbaycan ərazilərində qeyri-qanuni məskunlaşdırma siyasəti yeni hal deyil. Belə ki, ATƏT-in Minsk qrupu 2011-ci ildə ərazidə faktarəşdirici missiya-

sını həyata keçirmiş və bu missiyanın yekunu olaraq hazırlanmış hesabatda yer alan məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, işğalçı Ermənistan Azərbaycan ərazilərində qeyri-qanuni məskunlaşdırmanı həyata keçirir. Ermənistan davamlı olaraq Suriyadan, Livandan olan erməni ailələrini Azərbaycanda Dağlıq Qarabağ və ətraf regionlarında yerləşdirmiş, orada onların yaşayışı üçün infrastruktur quruculuğunu həyat keçirmişdir. Bu da ondan xəbər verir ki, işğalçı Ermənistan öz xoşu ilə Azərbaycan torpaqları-

duqları bəyanatı ilə çıxış etmişdilər. Azərbaycan da daxil olmaqla dünya ölkələri Livanda baş verən faciənin nəticələrinin aradan qaldırılması, sözügedən ölkəyə humanitar yardım göstərilməsi ilə məşğul olarkən Paşinyan iqtidarının bu faciədən özünün çirkin məqsədləri naminə sui-istifadə etməsi təəssüf doğurur. Ona görə də beynəlxalq təşkilatlar, xüsusilə də, ATƏT-in Minsk qrupu qanunsuz məskunlaşdırma siyasətinə ciddi reaksiya verməli və İrəvanın növbəti təxribatçı addımlarını sət şəkildə qınamalıdır.

Prezident İlham Əliyev: "Biz buna imkan verməyəcəyik, bunu hər kəs bilsin"

Xatırladaq ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Mingəçevirdəki N sayılı hərbi hissədə çıxışı zamanı bildirmişdi ki, biz bütün beynəlxalq təşkilatlarda bu məsələni qaldırıraq və qaldıracağıq: "Qanunsuz məskunlaşmaya son qoyulmalıdır. Beynəlxalq ictimaiyyəti buna çağırıraq. Minsk qrupunun həmsədrələrinin bu məsələyə xüsusi diqqət yetirməyini istəyirik ki, bu qanunsuz məskunlaşma dayansın. Çünki Ermənistanın siyasəti bundan ibarətdir.

Paşinyan gəlmə ermənilərdən canlı sipər yaratmaq istəyir

nı işğaldan azad etmək fikrində deyil. Ermənistan danışıqlar prosesində sadəcə olaraq simvolik xarakterdə iştirak edir. Bununla bərabər qeyd etmək lazımdır ki, Ermənistan davamlı olaraq Azərbaycana qarşı, Azərbaycanın işğal altında saxladığı ərazilərində qeyri-qanuni addımlar atmaqdadır və buna qarşı nə beynəlxalq hüquq müdafiəçiləri, beynəlxalq təşkilatlar, xüsusilə də münafiqşənin tənzimlənməsi prosesində vasitəçilik missiyasını həyata keçirən ATƏT-in Minsk qrupu hər hansı bir reaksiya nümayiş etdirmir. Ermənilər daha əvvəl Suriyadan, indi isə Paşinyan Ordusu cəlb etməklə hakimiyyətini saxlamaq, qondarma Dağlıq Qarabağ rejiminin müdafiə sistemini möhkəmləndirməyə nail olmaq və Azərbaycana qarşı törətdikləri təxribatlara Azərbaycan tərəfindən tutarlı cavab alan zaman itkilərini gizlətmək məqsədi güdür.

Tomas Qolts: "İşğal olunmuş ərazilərə qanunsuz köçürmə hərbi cinayətdir"

"Cenevrə konvensiyalarına əsasən, dinc sakinlərin döyüş zonalarına, həmçinin işğal olunmuş ərazilərə köçürülməsi hərbi cinayətdir". Amerikalı ekspert, jurnalist, ADA Universitetinin fəxri doktoru Tomas Qolts Ermənistanın Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qanunsuz məskunlaşdırma siyasəti barədə sualı cavablandırarkən qeyd edib ki, bu cür addımlar beynəlxalq məsuliyyətə yol açıq.

Sosial şəbəkələrdə Livandan olan ailənin Azərbaycan xalqı üçün tarixi və mənəvi əhəmiyyətə malik Şuşa şəhərində yerləşdirilməsinə dair məlumatlar göstərir ki, Ermənistan regionun demografik quruluşunu dəyişmək planlarını da sürətlə həyata keçirir. İşğal olunmuş ərazilərdə yerləşdirilən insanlar isə faktiki, Nikol Paşinyan hakimiyyətinin avantürist siyasətinin qurbanına çevrilir.

Ermənistanın apardığı qanunsuz məskunlaşdırma siyasəti artıq açıq müstəviyə keçib. Bir neçə müddətdir ki, işğal altında olan Azərbaycan ərazilərinə Suriya və Livandan erməni mənşəli insanlar gətirilir. Bir müddət öncə separatçı rejim rəhbərləri 100-150 Livan ermənisini qəbul etməyə hazır ol-

Onlar bizim şəhərlərin adlarını dəyişdiriblər. Əvvəlcə indiki Ermənistan ərazisində, indi isə Dağlıq Qarabağda və ətraf bölgələrdə. Orada yeni dırnaqarası sərhədlər çəkilib, bizim tarixi keçmişimizi, məscidlərimizi məhv ediblər, tarixi abidələrimizi, torpaqlarımızı erməniləşdirmək istəyirlər. İndi qanunsuz məskunlaşma aparmaq istəyirlər, ancaq onlarda insan resursu olmadığı üçün çətinlik çəkirlər. Amma yenə də diaspor fəaliyyəti nəticəsində buna çalışırlar. Biz buna imkan verməyəcəyik, bunu hər kəs bilsin".

Azərbaycan tərəfi qanunsuz məskunlaşdırma siyasətinin 1949-cu ildə qəbul edilən Cenevrə Konvensiyası və onun əlavə Protokollarına zidd olduğunu xatırladır. Prezidentin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyevin sözlərinə görə, 1946-cı ildə Əsas Hərbi Cinayətkarların məhkəmə işində Nürnberq Beynəlxalq Hərbi Tribunalı müttəhimlərin ikisini işğal olunmuş ərazilərin etnik tərkibinin dəyişdirilməsinə görə təqsirli olduğu barədə qərar vermişdi: "Beynəlxalq hüquqa əsasən, işğalçı dövlət tərəfindən işğal olunmuş ərazilərdə məskunlaşdırma siyasətinin aparılması müharibə cinayəti kimi təsvif edilməlidir. Bu baxımdan Ermənistanın Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində apardığı qeyri-qanuni məskunlaşdırma müharibə cinayətidir".

Bu azmış kimi, son günlər Ermənistan separatçı rejimin dili ilə digər ərazilərimizi də işğal etməyə dair ritorikanı artırır və Azərbaycanı Gəncə şəhərini raket atəşinə tutacağı ilə hədələyir. Nikol Paşinyanın və müdafiə nazirinin təxribatçı bəyanatları, eləcə də bu qəbildən olan digər addımlar isə bir daha göstərir ki, Ermənistan rəhbərliyi-

nin məqsədi danışıqlar prosesini tamamilə məhv etmək və işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərinin ilhaqına nail olmaqdan ibarətdir.

Bir sözlə, ən əsası isə, Paşinyanın daxili problemlərdən canını qurtarmaq üçün savası başlatmaq niyyətidir. Belə vəziyyətdə Paşinyan həm müxalifətdən, həm də cəmiyyətdə artan natrazılıqdan yaxa qurtarıb bütün diqqətin cəbhəyə yönələcəyinə ümid edir. Amma bu zaman onun dəqiq hesablaşma bilmədiyi məqam Azərbaycan ordusu tərəfindən alacağı sət zərbənin hakimiyyətini daha çox laxladacağıdır. İndilikdə görünən budur ki, Ermənistanın daxilində gedən proseslər Paşinyan iqtidarını müharibə etməyə, hansısa təxribatlar törətməyə vadar edir. Əks təqdirdə, əlavə gərginlik regionda hərbi-siyasi vəziyyəti daha da kəskinləşdirəcək. Bunun bütün məsuliyyəti isə işğalçı Ermənistan və onun avantürist baş nazirinin üzərinə düşəcək. Çünki rejim, faktiki, hakimiyyəti hər hansısa formada saxlamağa çalışır. Amma qeyd olunduğu kimi, bu, İrəvana çox baha başa gələ bilər.

Ona görə də beynəlxalq birlik, xüsusilə ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrəri Ermənistanın bu cinayətlərinə münasibət bildirməlidir. Həmsədrələrin seyrçi mövqedə olması işğalçı ölkəni bu kimi qeyri-konstruktiv əməllərə sövq edir. Əgər ATƏT-in Minsk

Qrupunun həmsədrəri bu qanunsuzluğa tam olaraq göz yumsa və ona bu və ya digər formada münasibət bildirməsə, o zaman onlar münafiqşənin sülh yolu ilə həllinə vasitəçi olmaq hüququnu birdəfəlik itirəcəklər.

Baş verənlər onu deməyə əsas verir ki, rəsmi Bakının səbri tükənib və güclü Azərbaycan Ordusu və rəşadətli əsgərlərimiz tezliklə işğal altındaki torpaqlarımızda hərbi əməliyyatlara start verəcək. Qarşı tərəf məğlub, məyus və tükənmiş halda rəsmi Bakının diktəsinə boyun əyəcək!

Prezident İlham Əliyev: "Qarabağ və onun tərkib hissəsi olan Dağlıq Qarabağ Azərbaycandır və nida işarəsi"

Prezident İlham Əliyev münafiqşənin həlli ilə bağlı bütün çıxışlarında dəfələrlə bildirib ki, bu yolun həlli ancaq və ancaq ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpasıdır: "Münafiqşəyə gəldikdə, bunun həllinin bir yolu var, o da ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpasıdır. Başqa yol yoxdur. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək. Mən bu yaxınlarda demişəm, biz güc toplayırıq, daha da güclü olmalıyıq və olacağıq. Eyni zamanda, geosiyasi vəziyyət elə olmalıdır ki, bizim bütün addımlarımız uğurla nəticələnsin. Mən demişəm ki, Qarabağ Azərbaycandır və bir daha bunu təkrarlamaq istəyirəm: Qarabağ və onun tərkib hissəsi olan Dağlıq Qarabağ Azərbaycandır və nida işarəsi. Bütün Azərbaycan ictimaiyyəti, xalqımız bu mövqeyi dəstəkləyir. Mənim apardığım siyasəti, o cümlədən bu məsələ ilə bağlı apardığım siyasəti dəstəkləyir".

Beləliklə, bu günə kimi, Paşinyan öz sərsəm əməl və inadkarlığı ilə Ermənistanı Azərbaycanın gücü qarşısında ağır məğlubiyətə doğru sürükləməkdədir. Nə qədər ki, Ermənistan Azərbaycanın işğal altındaki torpaqlarını azad etməyəcək, bir o qədər ağır iqtisadi, siyasi mərhumiyyətlərə, məşəqqətlərə düşər olacaq.

A.SƏMƏDOVA

Məşhur Məmmədov: “İqtisadi Şuranın yaradılması ölkə iqtisadiyyatının tərəqqisi üçün böyük əhəmiyyətə malikdir”

“Məlum olduğu kimi, Prezident İlham Əliyev “Azərbaycan Respublikasında iqtisadi siyasətin və iqtisadi islahatların yeni idarəetmə çərçivəsinin yaradılması və “Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasının yaradılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 15 iyul tarixli Fərmanının ləğv edilməsi barədə” Fərman imzalayıb.

Fərmanla 4 il əvvəl yaradılmış Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurası ləğv edilib, əvəzində yeni struktur - Azərbaycan Respublikasının İqtisadi Şurası yaradılıb. Bu fikirləri Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü olan deputatı Məşhur Məmmədov İqtisadi Şuranın yaradılması zərurətinin haradan qaynaqlandığını, ölkə iqtisadiyyatının post-pandemiya dövründə daha sürətli inkişafını təmin edəcəyi ilə bağlı “SƏS” qəzetinə açıqlamasında bildirdi.

M.Məmmədov deyib ki, geniş səlahiyyətlər verilən Maliyyə Sabitliyi Şurasının əsas missiyası makro-iqtisadi və maliyyə sabitliyinin qorunub saxlanmasına nail olmaq idi: “Dövrün, zamanın tələblərinə uyğun təkmilləşmə, atılan addımlar qarşıya qoyulan hədəflərə yüksək səviyyədə nail olmaqla yeni məqsədlərin gündəmə gətirilməsi ilə uzlaşır. Əgər müqayisəli təhlil aparsaq, görərik ki, ölkə Prezidentinin bu Fərmanı ilə 4 il əvvəl yaradılmış Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurası ləğv edilib, əvəzində iqtisadiyyatın yeni modeli - Azərbaycan Respublikasının İqtisadi Şurası yaradılıb. Getdikcə makroiqtisadi göstəricilərin yaxşılaşmağa doğru getməsi və milli valyutanın kursunun sabitləşməsi bu addımın effektivliyini göstərdi. Hazırda ölkənin maliyyə bazarı sabitləşib və belə demək mümkündürsə, Maliyyə Sabitliyi Şurasının qarşısına qoyulmuş məqsədlərə nail olunub. Bu gün isə hazırkı əlverişsiz global mühitdə son illər ərzində əldə edilmiş sosial-iqtisadi rifah səviyyəsinin aşağı düşməsinə imkan verməmək və postpandemiya dövründə iqtisadiyyatın artım tempini yüksəltmək, global böhran və pandemiya şəraitində milli iqtisadi inkişaf qarşısında duran strateji çağırışlara adekvat cavab vermək, yeni iqtisadi artım və inkişaf modelinə uğurlu keçidi təmin etmək zərurəti yaranıb. Bütün bunları nəzərə dövlət başçımız cənab İlham Əliyev hər zaman olduğu kimi, uzaqgörən qərar qəbul edərək İqtisadi Şuranı yaratdı və qurumun qarşısında mühüm tələblər qoydu. Qeyd edim ki, yeni yaranan şuranın qarşısında qoyulan global məqsədlər daha dayanıqlı iqtisadi artım mənbələrinin yaradılması, xüsusilə özəl investisiyaların, o cümlədən birbaşa xarici investisiyaların cəlb və qeyri-neft ixracının genişləndirilməsinə əsaslanan milli inkişaf prioritetlərinin müəyyən edilməsidir. İqtisadi Şura ölkədə makroiqtisadi sabitliyin qorunması və sosi-

al-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi məqsədilə global və milli iqtisadiyyatda baş verən proseslərin öyrənilməsi, ölkə iqtisadiyyatında yarana biləcək daxili və xarici təsirlərin qarşısının alınmasına yönəlməli qabaqcıl tədbirlərin görülməsi üçün təkliflərini hazırlayıb Prezidentə təqdim etməlidir. Şura postpandemiya dövründə ölkənin milli inkişaf prioritetlərini özündə əks etdirən sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının formalaşdırılmasına, səmərəli tənzimləmə və hüquq tətbiqetmə praktikasına nail olmalıdır”.

Millət vəkili həmçinin 2020-ci ildə dünyanın hər yerini cənginə alan pandemiyanın iqtisadi sağlamlığa vurduğu zərərin də qaçılmaz olduğunu deyərək vurğulayıb ki, belə ki, global olaraq maliyyə sabitliyinin kövrəkliliyinin artması, iqtisadi artım tempinin aşağı düşməsi, sosial iqtisadi rifahın azalması, iqtisadiyyatda dəyişkənliyin ortaya çıxması İqtisadi Şuranın yaradılmasını zəruri hala gətirdi. Şuranın qarşısında müəyyən edilmiş hədəflərin mövcud olduğunu deyən M.Məmmədov bildirdi ki, hədəf və maraq milli iqtisadiyyatın yeni bir çərçivədə inkişaf modelini qurmaqdır: “Sözsüz ki, burada atılacaq addımlar çox önəmlidir. İqtisadi Şuranın həyata keçirəcəyi planlar milli iqtisadiyyatın tez-tez dəyişə bilən global və yerli risklərə qarşı həssaslığının azaldılmasında, milli iqtisadi sabitliyin təmin edilməsində, müasir iqtisadi strategiyaların hazırlanmasında xüsusi fayda verəlidir. İqtisadi Şuranın əsas fəaliyyət istiqamətləri dayanıqlı iqtisadi artım mənbələrini formalaşdırmaq, özəl investisiyaları cəlb etmək, qeyri-neft sektorunun inkişafını artırmaq və müxtəlif sahələr üzrə birbaşa xarici yatırımların diversifikasiyasını tənzimləmək olmalıdır. Həmçinin, İqtisadi Şuranın yaradılması islahatlara sistemli şəkildə yanaşma baxımından çox vacibdir”.

Millət vəkili Prezident İlham Əliyevin şura qarşısında mühüm vəzifələr və tələblər qoyduğunu da bildirərək vurğulayıb ki, ləğv edilən Maliyyə Sabitliyi Şurası ilə müqayisədə İqtisadi Şuranın səlahiyyətləri və imkanları böyükdür. Yeni şuranın qərar qəbul etməyə təsiri və prosesləri koordinasiya etməyə imkanları daha genişdir: “Belə ki, əgər Maliyyə Sabitliyi Şurası daha çox maliyyə sektorundakı proseslər üzrə səlahiyyətlərə malik idisə, yeni şura iqtisadiyyatın bütün sahələri üzrə dərinləşdirilmiş strategiyaların, idarəetmə çərçivələrinin hazırlanması, iqtisadi, siyasi, sosial sferalarda təşəbbüslərin göstərilməsi, eyni zamanda, biznes mühitinin, investisiya mühitinin fərmandada qeyd olunduğu kimi, radikal yaxşılaşdırılması, yeni təşviq mexanizmlərinin hazırlanması, on ildə iqtisadiyyatın iki dəfə böyüdü-

məsi kimi vəzifələri yerinə yetirməlidir. Şuranın hazırlayacağı və ölkə Prezidentinə təqdim ediləcəyi təkliflər sözsüz ki, ölkəmizdə aparılan iqtisadi siyasətin yeni strateji istiqamətini və çərçivəsini müəyyən edəcəkdir. Bu, olduqca mühüm bir məsələdir. İqtisadi Şuranın çevik fəaliyyəti ölkəmizin hərtərəfli, dinamik inkişafının təmin edilməsində böyük rol oynaya bilər”.

M.Məmmədov sentyabrın 10-da Azərbaycan Respublikasının Baş Naziri, İqtisadi Şuranın sədri Əli Əsədovun sədrliyi ilə qurumun ilk iclasında da bu məsələyə toxunulduğunu bildirərək qeyd edib ki, İqtisadi Şura yeni bir platforma olaraq dünya və milli iqtisadiyyat üçün mürəkkəb bir dövrdə ən çətin tapşırıqları kollegial şəkildə müzakirə etmək, ortaq məxrəcə gəlmək üçün əlverişli institutdur. Şuranın qarşıya qoyulmuş tapşırıqları yerinə yetirmək üçün bütün təşkilatı, iqtisadi və maliyyə imkanları var.

Millət vəkili sözlərinə görə, Ölkə Prezidentinin tapşırığına əsasən, İqtisadi Şura iqtisadi siyasətin çərçivələrinə dair proqram hazırlamalıdır: “Dövlət investisiyalarına paralel olaraq özəl yerli və xarici investisiyaların cəlbini yeni dövr iqtisadi siyasətin əsas istiqaməti olmalı, özəl sektorun aparıcı rolunu təmin edilməli, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması üçün ciddi və radikal addımlar atılmalıdır. Və qeyd olunan vəzifələrin icrasını təmin etmək məqsədilə Prezidentin fərmanında İqtisadi Şuraya iqtisadiyyatın bütün sahələrində, o cümlədən fiskal, monetar və maliyyə-bank sahələrində, real sektorda, özəl investisiyaların təşviqi edilməsində, dövlət müəssisələrinin fəaliyyətinin tənzimlənməsində, sosial müdafiə sisteminin səmərəliliyinin artırılmasında, səhiyyə və təhsilin inkişafında dünyada mövcud olan uğurlu modellər əsasında təkliflər hazırlanması tapşırılıb. Şura fərmandada nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə yerli və xarici ekspertləri, beynəlxalq təşkilatları və elmi müəssisələri cəlb edə bilər. Bir sözlə, milli iqtisadi inkişaf qarşısında duran strateji çağırışlara adekvat cavabın verilməsini təmin etmək məqsədilə Cənab İlham Əliyev qarşıya yeni vəzifələr qoyub və bu, əlbəttə ki, ölkə iqtisadiyyatının tərəqqisi və gələcəyi üçün böyük əhəmiyyətə malikdir”.

Millət vəkili, həmçinin bildirdi ki, İqtisadi Şuranın qarşısına qoyulan məqsədlər Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin qarşısında da qanunvericilik baxımından yeni çağırışlar müəyyən edir: “Hesab edirik ki, müasir qanunların qəbulu, mövcud qanunvericilik aktlarında çevik mexanizmlərin yaradılması aparılan iqtisadi islahatların daha çox mənimlənməsinə imkan yaradacaq, ölkəmizin iqtisadi hədəflərinə çatmaqda mühüm alət olacaq, postpandemiya dövrünün hədəfləri real həyatda öz əksini tapacaq, əlbəttə ki, bu ölkə iqtisadiyyatının tərəqqisi və gələcəyi üçün böyük əhəmiyyətə malik olacaqdır”.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

Bahar Muradova: “Ermənistan törətdiyi cinayətlərin sırasına yenilərinə əlavə etməkdədir”

“Ermənistanın qonşuluğunda olan ölkələrin ərazisinin, tarixi-mədəni irsinin mənimlənməsinə yönəlməli qəsbkar siyasətinin növbəti bariz nümunəsi Livandan erməni ailələrinin Azərbaycanın işğal altında olan Dağlıq Qarabağ ərazisinə köçürülməsidir. Süni şəkildə qarabağda demografik vəziyyəti dəyişməklə status kvonu qorumaq, işğalın nəticələrini qəbul etdirmək üçün yerli və köçürülən erməniləri “yeni ərazilər uğrunda yeni müharibə” doktrinasının girovu kimi istifadə etmək sələflərinin “yolunu” davam etdirən Paşinyan iqtidarının faşist ideologiyasına əsaslanan təcavüzkar siyasətindən qaynaqlanır”. SİA-nın verdiyi məlumata görə, bu fikirləri Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri, YAP İdarə Heyətinin üzvü Bahar Muradova deyib.

Bahar Muradova bildirdi ki, müxtəlif səbəblərdən ev-eşiyini itirmiş insanların həyatını (hətta onlar erməni olsalar belə) alver predmetinə çevirmək, yeri gəldikdə onları çeşidli yollarla öz siyasi və iqtisadi maraqları naminə qurban verməkdən belə cəkinməyən Ermənistan bununla indiyədək insanlıq və bəşəriyyət əleyhinə törətdiyi cinayətlərin sırasına yenilərinə də əlavə etməkdədir. Bu bir həqiqətdir ki, tarix və zaman hər şeyi olduğu kimi dəyərləndirir və belə cinayətlər cəzasız qalmır.

“Amma hər birimizin getdikcə daha aydın dərk etdiyimiz bir həqiqət də var ki, Azərbaycan xalqı və dövləti bu kimi beynəlxalq cinayətlərə qarşı daha dözümlü və səbr göstərmək niyyətində deyildir. Hakimiyyətə gəlmək üçün xanımı Anna Akopyanla birlikdə əyninə geydikləri “sülh göyercinləri” libasını hərbi formaya dəyişərək Azərbaycan ərazisində Kalaşnikov avtomatı ilə əzələ nümayiş etirməklə sülh prosesini bərdəlik basdıran Paşinyan nəinki sələfləri ilə, eləcə də beynəlxalq hüquq ayaqlar altına alaraq onunla bir sırada dayanmağı seçmələri birlikdə bu törətdiklərinə görə cavab verəcəklər”, - deyərək, Bahar Muradova vurğulayıb.

“Həmsədrlərin yeganə işi münafiqşəni dondurmaqdan ibarətdir”

“Ermənistanın işğal olunmuş ərazilərimizdə qeyri-qanuni məskunlaşdırma siyasəti aparması bir növ ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin düzgün işləməməsinin və hadisələrə biganə yanaşmasının göstəricisidir”. Bunu SİA-ya millət vəkili Asim Mollazadə deyib.

Deputatın sözlərinə görə, ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin yeganə işi Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münafiqşəni dondurmaqdan ibarətdir: “Biz bu məsələni Avropa Şurasının müvafiq komitələrindən qaldırmışıq. Eləcə də Azərbaycan Milli Məclisinin Beynəlxalq münafiqşə komitəsi bu məsələ ilə bağlı bütün beynəlxalq təşkilatlara və bir sıra ölkələrin parlamentlərinə müraciət edərək onları məlumatlandırıb. Ermənistanın işğal olunmuş ərazilərimizdə qeyri-qanuni məskunlaşdırma siyasəti çox kobud surətdə beynəlxalq hüquq normalarını pozmaq deməkdir. Bu kimi məsələlərin qarşısının alınması üçün Azərbaycanın ilk növbədə beynəlxalq təşkilatların dəstəyini qazanmalıdır”.

ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrləri bəyanat yayıb

şəxsi nümayəndəsi Anjey Kaspşik də iştirak edib.

Həmsədrlər bu il iyulun ortalarında Ermənistan-Azərbaycan sərhədində baş verən son hadisələrə xüsusi diqqət yetirərək bölgedəki vəziyyəti nəzərdən keçiriblər. Onlar tərəflərin mesajlarını və narahatlıqlarını diqqətlə nəzərdən keçirərək qiymətləndiriblər. Həmsədrlər A.Kaspşik tərəfindən döyüş mövqelərindəki vəziyyət barədə məlumat alıb və monitorinq bərpa etmək üçün etdiyi hərəkətləri alqışlayıblar. Minsk qrupunun yaydığı bəyanatda deyilir ki, həmsədrlər ATƏT-dəki mandatlarına uyğun olaraq münafiqşənin dinc və hərtərəfli nizamlanmasına dair danışıqlara fəal və hərtərəfli kömək etməyə davam edirlər.

“Ermənistan hakimiyyəti bölgədə yekəbaşlıq etməkdə israrlıdır”

“Ermənistan Azərbaycanla danışıqların dayandırılmadığı bir vaxtda təxribatlarını davam etdirir. İndi də Livandan erməni əhalinin köçürülməsi ilə məşğuldurlar. Ermənistan hakimiyyəti özlərinə arxayın şəkildə bölgədə yekəbaşlıq etməkdə israrlıdır. Həmsədr dövlətlər isə üzərlərində məsuliyyətin olmasına baxmayaraq, susmaqda davam edirlər”. Bunu SİA-ya politoloq Zaur Məmmədov deyib.

“ABŞ niyə sakitdir? - İlk baxışdan belə görünür ki, Vaşinqtondakı hakimiyyətin başı öz daxili işlərinə, seçkilərə qarışıb. İranla və Rusiya ilə həmsərhəd olan regionun ABŞ üçün kifayət qədər önəmli olduğunu nəzərə alsaq, deməli, Vaşinqton burada olanlardan xəbərdardır. Hər şey nəzarət altındadır. Susmaq isə, ABŞ-ın gələcək müharibə ilə bağlı yeni hədəflərinə uyğundur. Bölgədə müharibənin başlaması, İranın şimalı və Rusiyanın cənubunda müharibə Vaşinqton üçün “bir güllə ilə iki dovşan vurmaq” olacaq.

Fransa - Fransa həmsədr dövlətləri içində münaqişə tərəflərinə ən az təsir imkanlarına malik olan dövlətdir. Parisin başı indi Aralıq dənizi və Yaxın Şərqdə baş verənlərə qarışıb. Dünyanın ayrı - ayrı güclər tərəfindən bölüşdürüldüyü bir zamanda, Parisə ayrılacaq pay başqa regionlardadır. Fransa Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiyadakı proseslərə qarışmayacaq.

Rusiya - münaqişə ilə bağlı həmişə olduğu kimi ən çox bəyənət verən, proseslərə müdaxilə edən və iştirak edən tərəfdir. Tovuz hadisələrində Rusiyanın Ermənistanı verdiyi dəstək göz qabağındadır. Lakin, Moskva üçün çəkirdirici bir qüvvə var - Türkiyə. Əgər Türkiyə olmasaydı, indi Rusiya çoxdan Belarusiya, Qazaxıstandan sonra Cənubi Qafqazı da öz iqtisadi-siyasi - hərbi blokuna qatardı. (2021 -2025 -ci illərdə Belarusiya və Qazaxıstanın Rusiyaya inteqrasiyası sürətləndiriləcək).

Uzun sözün qısası, vəziyyət ciddidir. Düşündüyümüzdən də, ciddi. Geosiyasi güclər arasında bazarlıqlar, “erməni məsələsi” adı altında 100 il əvvəl olduğu kimi planetar güclərin öz maraqlarını reallaşdırmalarının şahidi ola bilərik. Bizim qarşımızda o düşməndir ki, böyüklərin əlaltıları olmalarına öyrəşiblər”-deyə, politoloq fikrini tamamlayıb.

Ceyhun Rəsimoğlu

Bakının işğaldan azad edilməsindən 102 il keçir

Bu gün 15 sentyabr Bakının işğaldan azad olunmasından 102 il keçir. Tarixin bu gününün yazılmasında Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusunun xüsusi rolu olub. 1918-ci il sentyabrın 15-də Nuru paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusu və Azərbaycan Korpusu Bakıya daxil olaraq, şəhəri erməni-bolşevik işğalından azad edir.

Bu ordu Bakının azad edilməsində böyük şücaətlər göstərmiş və aparılan hərbi əməliyyatlar zamanı Osmanlı ordusu 1130 şəhid verib. Tarixə nəzər salsaq, görürük ki, 1918-ci il mayın sonlarında Zaqafqaziya Seymi dağılmış, mayın 28-də Azərbaycan müstəqilliyini elan etmişdi. Həmin vaxt Azərbaycan Demokratik Respublikasını (ADR) tanıyan ilk dövlət Türkiyə oldu. O zaman Bakı işğal altında olduğundan, milli hökumətin müvəqqəti olaraq Gəncədə fəaliyyətə başlaması barədə qərar qəbul edildi. Milli hökumətin ixtiyarında cəmi 600 nəfərlik hərbi qüvvənin olması Gəncəni işğalçılardan azad etməyə imkan vermirdi. Belə bir ağır vəziyyətdə Azərbaycan milli hökumətinin kömək istəyə biləcəyi yeganə dövlət Türkiyə idi və belə bir kömək üçün qardaş dövlətə müraciət edildi. 1918-ci il mayın sonunda Türkiyənin hərbi naziri və Ali Baş Komandan müavini Ənvər Paşa bu xahişləri nəzərə alaraq öz qardaşı Nuru Paşaya rəhbəri olduğu hərbi hissələrlə birlikdə Təbriz ətrafından Gəncəyə doğru hərəkət etmək barədə əmr verdi.

Mayın 28-dən əvvəl türk ordu hissələrinin Gəncəyə girməsi Azərbaycan hökumətinin şəhərə daxil olması üçün zəmin yaratdı. Tarixi mənbələrdə göstərilir ki, müvəqqəti olaraq Gəncədə yerləşən milli hökumətin qarşısında duran başlıca məqsəd isə paytaxt Bakını işğalçılardan azad etmək idi. Diqqətə çatdırmaq ki, 1918-ci il iyunun 4-də Azərbaycan hökuməti ilə Osmanlı dövləti arasında “Qarşılıqlı yardım və dostluq haqqında müqavilə” imzalanmışdı. Həmin müqavilənin 4-cü bəndinə əsasən, Osmanlı hökuməti ehtiyac olacağı halda, Azərbaycana hərbi yardım göstərməyi öhdəsinə götürmüşdü.

Nuru paşanın rəhbərlik etdiyi Qafqaz İslam Ordusunun Bakıya doğru irəliləməsi Azərbaycan paytaxtına göz dikən yadelli qüvvələrə rahatlıq vermirdi. Bu ordunun tərkibini Osmanlı və Azərbaycan türkləri təşkil edirdi. O dövrə aid tarixi mənbələrin məlumatına görə, Bakı işğaldan azad ediləndə, şəhər bir neçə dəfə yadelli qüvvələr tərəfindən əldən-ələ keçmişdi. 1918-ci ilin iyulunda Bakıda Xalq Komissarları Soveti iflasa uğradı. Bu, həmin hökumət idi ki, onun vaxtında Bakı və ətraf ərazilərdə ermənilər tərəfindən Azərbaycan türklərinə qarşı ağılaşımaz soyqırım-siyasəti həyata keçirilmişdi. 1918-ci ilin iyulundan Qafqaz İslam Ordusu, artıq Bakının azad

edilməsi istiqamətində hərəkətə keçmişdi. 1918-ci il sentyabrın 15-də Bakı işğalçılardan azad edildi. Şəhər uğrunda döyüşlər heç də asan getmədi. Bu döyüşlərdə mindən artıq türk əsgəri və zabiti ilə yanaşı, yerli əhali 5 mindən artıq şəhid verdi. Müsəlman Şərqiyyənin ilk müstəqil dövlətinin ərazi bütövlüyünü təmin etmək məqsədilə yaradılan Qafqaz İslam Ordusu 2500 km yol qət edərək, mübarizəyə qoşuldu və məqsədinə nail oldu. Bakı bolşeviklərdən və erməni daşnaklarından azad edildi.

Qardaş Türkiyənin hərbi dəstəyi ilə Bakının azad edilməsi Azərbaycan tarixinə daha bir zəfər gününün yazılması deməkdir. Bakının azad edilməsinin böyük əhəmiyyəti vardı. Çünki Azərbaycanı Bakısız təsvir etmək olmazdı. Milli hökumətin Bakıya köçməsi Şimali Azərbaycan bütövləşdi. Tarixçilərin fikrincə, əgər 1918-ci ilin sentyabrında Bakı azad edilməsəydi, bu şəhərin indi Azərbaycanın paytaxtı olması sual altında qalardı. Axı bolşeviklər Bakını Azərbaycanından ayıraraq, onu muxtar şəhərə çevirməyi planlaşdırmışdılar. Bir sözlə, Bakının xilasını, onun milli şəhər simasının bərpa edilməsi Azərbaycan adlı dövlətin əbədi varlığına hesablanmış tarixi zəfər idi.

71 illik sovet hakimiyyəti dövründə bu hadisənin yanlış kontekstdə izah olunmasına baxmayaraq, Azərbaycan xalqı türk əsgərinin qəhrəmanlığını unutmadı, onu qəlbində yaşatdı. Azərbaycan yenidən müstəqillik qazandıqdan sonra hər il sentyabrın 15-də təkcə Bakıda deyil, Şamaxıda, Göyçayda və digər rayonlarda ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olan türk əsgərlərinin məzarları dövlət səviyyəsində ziyarət olunur. Aradan uzun illər keçməsinə baxmayaraq, Qafqaz İslam Ordusu tərəfindən göstərilən qardaşlıq köməyi heç vaxt unudulmayacaq, Azərbaycan xalqı tərəfindən daim minnətdarlıq hissi ilə xatırlanacaq.

Azərbaycan və türk əsgərlərinin Bakını düşmən işğalından azad edərək, tariximizə yazdıqları bu şərəfli gün həm də Türkiyə- Azərbaycan qardaşlıq münasibətlərinin bariz bir nümunəsidir. Qeyd etmək ki, Türkiyə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini ilk tanıyan, kifayət qədər çətin və mürəkkəb şəraitdə belə bir qərar qəbul edən ölkə olmuşdür. İki dost ölkə arasında strateji mütəfiqlik münasibətləri ötən müddətdə ən yüksək pilləyə yüksəlmiş, əbədi və dönməz xarakter almışdır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Oqtay Hacimusali: “Türkiyə -Azərbaycan media platformasının yaradılması Türk dünyasının gələcəyini qarantıya altına alır”

Türkiyədə yaşayan azərbaycanlı jurnalist, Türkiyə Jurnalistlər Birliyi Ankara şöbəsinin başqanı, “Gazeteanka” xəbər portalının baş redaktoru Oqtay Hacimusaliyə görə, Türkiyə Azərbaycan orta media platformasının yaradılması Türk dünyasının gələcəyini qarantıya altına alır. O, bu fikirlərini SİA-ya açıqlamasında deyib.

Jurnalistin sözlərinə görə, son günlərdə Türkiyə ilə Azərbaycan arasında yaradılması müzakirə olunan Media Platforması zamanın tələbindən irəli gəlir. Tarixdə hər zaman sevincli və kədərli günlərində bir - birinin yanılma olan Türkiyənin və Azərbaycanın media sahəsində ortaq hərəkət etmələrinin, düşməne vahid media məkanında cavab vermələrinin, mövcud həssas geosiyasi vəziyyətə dair ortaq strateji yol xəritəsinə uyğun taktika müəyyənləşdirmələrinin bu dövrdə artıq olmazsa olmazlardan olduğunu vurğulayan O.Hacimusali fikirlərini bu cür əsaslandırır: “Son dövrlərdə baş verən Tovuz istiqamətində gedən döyüşlərdə Türkiyənin açıq aşkar Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləməsi, Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin bu günlərdə Yunanistanın Azərbaycanca yeni təyin olunmuş fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Nikolas Piperiqkosu qəbul edərkən Türkiyəyə dəstək nümayiş etdirməsi, bütün bu faktların hamısı onu göstərir ki, artıq regionda Türkiyə və Azərbaycanın vahid mövqedən çıxış etmə yönündə əməkdaşlıqları intensivləşib.

Bugünlərdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi-Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyevin Türkiyəyə səfər etməsi və qardaş ölkənin media strategiyasını müəyyən edən aparıcı şəxslərlə ölkənin əsas media qurumlarının rəhbərləri ilə görüşlər keçilməsi bu əməli addımın atılmağa başlanmasının əsas göstəricilərindəndir. Görünən odur ki, yaradılacaq ortaq media platformasında media sahəsində ən müxtəlif layihələr həyata keçiriləcək”.

“Həyata keçiriləcək layihələrin şübhəsiz ki, millətimizin, geniş mənada Türk dünyasının gələcəyi baxımından olduqca böyük önəm kəsb edəcəyindən əminəm”, deyən azərbaycanlı jurnalist son olaraq bildirib ki, medianın keçdiyimiz iyirmi ildə necə sürətli bir yol qət etdiyinin hər birimiz şahidi olduq: “Bu yöndən də dəyərləndiyimiz zaman Türkiyə və Azərbaycanın yaradacağı media platformasının önemi bir daha diqqəti özünə cəlb edir. Qardaş Türkiyə Cümhuriyyətində yaşayan və fəaliyyət göstərən, Azərbaycan mediasında, xüsusən də beynəlxalq təcürübəyə malik bir jurnalist kimi mən də bu platformanın fəaliyyətində aktiv şəkildə iştirak etməyə hazırım. Çünki fərqi deyərəm ki, bu platforma iki qardaş ölkənin, eyni zamanda Türk dünyasının gələcəyinə önəmli qatqılda bulunacaq. Yaşasın Azərbaycan Türkiyə qardaşlığı, yaşasın Türk dünyası!”

Rövşən RƏSULOĞLU

Manqurtlaşan Ermənistan və diktatorun hakimiyyəti

Ermənilər etiraf etməlidirlər və əslində, ağılı başında olan az bir qismi də dəhşət və kədər hissi ilə etiraf edir ki, dırnaqarası inqilab olan, reallıqda isə dövlət çevrilişi edilən doğma ölkələrində vəziyyət Avropanın ən axırıncı diktatoru tərəfindən idarə olunan Belarusiyadan heç də yaxşı deyil.

Bu ölkələr arasında yeganə fərq var və bunu elə bir kəsim erməni də yaxşı bilir ki, əgər sözügedən ölkədə xalq diktator saydığından canını qurtarmaq üçün çabalayırsa, Ermənistanda diktator demokrat cildində ortaya atılıb və aldatdığı daxili auditoriya da həqiqətin gözüne düz baxmaq, etirazlar və küçə nümayişlərindən avantüristsinə istifadə edərək, hakimiyyət çevrilişi edərək baş nazir postunu qamarlayanın əsl diktator olduğuna hələ də inanmaq istəmir. Əslində isə, bu bir həqiqətdir ki, Ermənistanın baş naziri repressiyalarla, həbslərlə, təqiblərlə və digər üsullarla rəqib saydıklarını, əmlərinə müntəzir olmayanları, əvvəlki hakimiyyətlə işləyənləri, ümumiyyətlə, onunla eyni fikirdə belə olmayanları təhdidləri ilə boğaza yığıb. Bu isə onun diktator olduğuna inanmaq istəməyənlərin də istək və arzularını ürəklərində qoyur və inanmaq məcburiyyətində qalırlar.

Manqurtlaşma, göründüyü kimi, bir çox xalq və ölkələr üçün tanış bir fenomendir. Xüsusilə, “rus qardaş”ın təsiri altında olanlar üçün bu daha nəzərəcarpacaq dərəcədədir. Bunlara xüsusilə, ukraynalılar, belaruslar və ermənilər aiddir. Bunu ermənilər arzulamasına da, istəməsinə də, etirafdan çəkinsələr də bu belədir. İndi isə bu hərəketin son, yekun mərhələsini Belarusiyada baş verənlərin təmsalində görürük. Uzun müddət özünü “millət atası” kimi göstərən, sonda öz qurtuluşu üçün ölkənin suverenliyi də daxil olmaqla hər şeyi hərəracə çıxarmağa hazır olan, hakimiyyət sevgisi ilə yaşayan zalım obrazı, siması ortaya çıxdı. Lukashenko sadəcə olaraq, xalqını eşitmək belə istəmir. Ancaq digər tərəfdən, dördə bir əsr müddətində belli oldu ki, onun Avropanın son diktatoru adlandırılması boş yerə deyildi!

Budur, Ermənistanın halı, oradakı vəziyyət sadalananlardan üstün, yaxud da yaxşı deyil. Müxalifətə və müstəqil medianın qalqlarına təzyiqlik sadəcə ağılsızlıq deyil, misilsizdir bu ölkədə. Heç bir zaman olmayan şəkildə təzyiqlik qarşılaşıb Ermənistan və ermənilər. Gör vəziyyət nə yerdədirsə, Nikol Paşinyanla müqayisədə Serj Sarkisyan belə demokrat hesab olunur indi erməni cəmiyyətində. Halbuki, onun özünü diktatorluqda itiham edərək uzaqlaşdırdılar. Həqiqətən də, nəzərə alsaq ki, küçə nümayişçisi Nikolun həyasızlıqları, hakimiyyət iddiaları, xalqı qarşıdurmalara belə sövq etmələri fonunda Serj Sarkisyan geri çəkildisə, deməli, hər şeyi qurban verməyə hazır olan erməni baş nazir ondan da daha mənfur siması ilə Ermənistan tarixində iz qoydu və onun diktatorluqda tayı-bərabəri olmayıb.

Budur, Ermənistanın halı, oradakı vəziyyət sadalananlardan üstün, yaxud da yaxşı deyil. Müxalifətə və müstəqil medianın qalqlarına təzyiqlik sadəcə ağılsızlıq deyil, misilsizdir bu ölkədə. Heç bir zaman olmayan şəkildə təzyiqlik qarşılaşıb Ermənistan və ermənilər. Gör vəziyyət nə yerdədirsə, Nikol Paşinyanla müqayisədə Serj Sarkisyan belə demokrat hesab olunur indi erməni cəmiyyətində. Halbuki, onun özünü diktatorluqda itiham edərək uzaqlaşdırdılar. Həqiqətən də, nəzərə alsaq ki, küçə nümayişçisi Nikolun həyasızlıqları, hakimiyyət iddiaları, xalqı qarşıdurmalara belə sövq etmələri fonunda Serj Sarkisyan geri çəkildisə, deməli, hər şeyi qurban verməyə hazır olan erməni baş nazir ondan da daha mənfur siması ilə Ermənistan tarixində iz qoydu və onun diktatorluqda tayı-bərabəri olmayıb.

Nikol

Paşinyanla bağlı erməni tarixinə hər istiqamətdə uğursuzluqları da əlavə etdikdə görürük ki, o Ermənistan üçün bir baş ağrısına çevrilib. Xatırladaq ki, istər küçə nümayişləri zamanı, istərsə də hakimiyyəti ələ keçirdiyi ilk günlərdə Paşinyan xalqa saysız hesabsız vədlər versə də, bu günə qədər o vədlərin heç biri reallaşmayıb. Bu adam utanmadan hələ də vədlər verməkdə davam edir və əsassız vədlərinin sayını artırdıqca zərrə qədər utanmır da. Görünür, utanmaq hissindən elə əvvəldən məhrum imiş. Əgər məhrum olmasaydı, ən azından Amulsar mədəni, bu mədənin bağlanması, fəaliyyətinin dayandırılması ilə bağlı küçə nümayişləri zamanı dövlətdən tələblərini unutmazdı. Unutmasaydı, yaxud utansaydı indi baş nazir kreslosunu ələ keçirdikdən sonra erməni toplusunun eyni tələbini hesaba almadan Amulsarın istismarının davam etdirilməsinə çalışmazdı. Hazırda Amulsarın istismarının dayandırılması ilə bağlı saysız-hesabsız etiraz aksiyalarına məhəl qoymayan Paşinyan ən azından bu istiqamətdə vədini yerinə yetirməmiş olur. Belə olan halda, yeni ən adi qərarı belə vermək səlahiyyətlərinin olması fonunda bu vədinə də xilaf çıxdığı halda ondan başqa vədlərini gözləyən ermənilər yanıqlarını dərk etməlidirlər və edirlər. Küçə nümayişləri zamanı polisi xalqın xidmətçisi adlandırılan belə çantalı nümayişçinin dövlət çevrilişi ilə səlahiyyətləri əlində cəmləndirdikdən sonra polisın köməyi ilə xalqı əzməsindən sonra isə ondan demokratiya, söz azadlığı, ali dəyərləri nəzərə almağa gözləmək sadəlövlükdən də ziyadə, axmaqlıq olar. Bu axmaqlığı qəbul edən ermənilərlə yanaşı indi onun yalançı, avantürist və manipulyator olduğunu etiraf edən erməni kəsimi də var.

Buna da diqqət etmək lazımdır ki, Ermənistan vətəndaşlarının, bütövlükdə Ermənistanın müflisləşməsi fonunda bu avantüristin ancaq özü və ailəsi çox zənginləşib. İndi Paşinyan utanmadan milyonlarla dəyəri olan saatını reklam etdirir və bununla lovğalanır. Halbuki, bir qol saatına milyonlarla vəsaiti sərf etməyi özünə rəva bilən erməni baş naziri Ermənistanın çorək almağa belə çətinlik çəkən ac vətəndaşlarının vəcinə də almır. Yaxud, baş nazirin öz Facebook səhifəsində “məzuniyyətin son saatlarının həzzi” yazan arvadı Anna Akopyan sağa-sola, öz “həzzinə” pullar məsrəf edəndə düşünür ki, Ermənistan əhalisinin böyük əksəriyyəti aclıq, səfəlet içərisində inləyir, həzz almır. Yəni, bu ailə üçün erməni cəmiyyəti zərrə qədər maraqlı deyil. Bunu erməni lobbisi də yaxşı

bilir və əbəs yerə deyil ki, Paşinyanın diaspor təşkilatlarına büdcə üçün pul toplamaq çağırışlarının müqabilində bütün dünya erməniləri bir milyondan da az vəsait topladı. Bunu toplamadı desək daha doğru səslenər. Çünki, əgər erməni baş nazirinin bu çağırışına, yaxud elə onun özünə məhəl qoyulsaydı bütün dünya üzrə deyil, dünyanın cəmi bir ölkəsindəki ermənilər bundan da çox vəsait göndərirdilər. Deməli, Ermənistanın öz daxilindəki vətəndaşlarından tutmuş, diaspor təşkilatlarına, dünyaya səpələnen bütün ermənilərə qədər erməni cəmiyyəti artıq onun kimliyini yaxşı tanıyır və o hesaba alınmır.

İndi bir az ağılı başında olan ən sıravı erməni belə yaxşı başa düşür ki, demokratiya komuflyaji altında çox hiyləgər bir avantürist Ermənistan adlı ölkəni də, erməni cəmiyyətini də barmağına dolayıb və diktatorun yəkəsi də elə onun özüdür. Elə başa düşdükleri üçün də narazılıqları, ona qarşı ermənilərin qəzəbi də artır və biri-birini əvəz edən, ardıcıl olaraq keçirilən etiraz aksiyaları bütün bunları, bu qəzəbi təsdiq edir. Əslində, vətəndaşlar öz qəzəbini ifadə edirlər və bu barədə haqlıdırlar. Çünki son 2 ildə Nikolun bütün höqqabazlıqlarını onlar öz gözləri ilə görüblər. Sonuncu dəfə Paşinyan öz ölksinin iqtisadi inkişafını utanmadan söyləməsinə iqtisadçı ekspertlər açıq şəkildə kəskin reaksiya verir və tənqid edirlər. Bildirirlər ki, belə səfəlet içərisində olan Ermənistanda nəinki iqtisadi göstəricilərdən, heç iqtisadiyyatından da danışmaq mümkün deyil.

Təsəvvür edəndə ki, Ermənistan deyilən bir ölkə heç bir global layihəyə qoşulmayıb, ərazilərindən faydalı qazıntılar hasil edilmir, heç bir iqtisadi fəaliyyətdən, iqtisadi əlaqələrdən, ticarətdən, əməldən, ümumiyyətlə büdcə gəlirlərindən söhbət belə gedə bilməz, bu zaman Paşinyanın dediklərinə, vədlərinə bizim gülməyimiz gəldiyi kimi ermənilərin də ağlamağı gəlməlidir. Çünki, bu adam, yeni küçədən gələn erməni baş nazir öz fəaliyyəti ilə rəhbərlik etdiyi dövlətin sonuna çıxır. Ən yaxın zamanda Ermənistanın tamamilə çökməsində şəxsən Paşinyanın da əvəzsiz xidmətləri var. Bu adam manqurtcasına ölkəsinin iflasını, məhvini yaxınlaşdırır və bu onun vəcinə də deyil. Hətta Ermənistanı məxsus bəzi mətbuat səhifələrində “o manqurt” deyər açıq-aşkar bildirilir. Yalanlarla və vədlərlə ələ keçirilmiş hakimiyyətini qorumaq üçün öz ölkəsinə hər cür xəyanətə hazır olan birin manqurt adlandırmaqda hər kəs haqlıdır. Ermənistan mediasında Paşinyanın hətta Lukaşenkodan da daha böyük Rusiyapərəst olmağa hazır olduğu qeyd və etiraf olunur. Etiraf olunur ki, ancaq daha faciəli olan, uzun müddətli manqurt klanının nümayəndələri də aktivdirlər. Bir sözlə, manqurtlaşan Ermənistanın, diktatorun hakimiyyətinin mahiyyəti çoxdandır nəinki ermənilərin özünə, beynəlxalq ələmə belə tanışdır, bellidir.

İnam Hacıyev

Ermənistanda məhkəmə sistemi siyasi maraqlar naminə çökdürülür

Siyasi partiyalar və ictimai rəy konstitusiyaya məhkəməsinin ləğv olunaraq məhkəmələrin vahid sistemdə birləşməsinə qarşıdırlar

Ermənistanda mövcud olan çoxsaylı narazılıqlar faktoru, xalqın hakimiyyətdən əlini üzməsi reallığı hakim Paşinyan rejiminin iflası prosesinə təkən verir. Bu arada, növbəti narazılıq məhkəmələrin siyasiləşdirilməsi, daha dəqiqi isə, bu sistemin hakimiyyətin əlinə keçirilməsi ilə bağlıdır. Konstitusiyaya məhkəməsinin hakimlərinin fəaliyyətlərinin dayandırılmasının ardınca, indi də həmin məhkəmənin kassasiya məhkəməsi ilə birləşdirilməklə ali məhkəməyə çevrilməsi ideyası daha bir siyasi böhrana yol açıb.

Vəkil Yervand Varosyan:

“Konstitusiyaya məhkəməsi ətrafında yaradılan süni böhran da deyilənləri təsdiq edir”

“Ermənistan hakimiyyətinin bu qərarı birmənalı olaraq siyasi hədəflərə və maraqlara söykənir. Məqsəd, konstitusiyaya məhkəməsinin institut kimi ləğv etməkdən ibarətdir”. SİA xəbər verir ki, bu barədə tert.am-a tanınmış erməni vəkili və hüquqşünası Yervand Varosyan deyib. Onun fikrincə, hakimiyyət vahid orqan yaratmaqla həmin orqana nəzarətlərini rahatlaşdırmaq niyyətini güdürlər. Çünki iki ayrı-ayrı məhkəmə sistemini nəzarətdə saxlamaq çətinidir. SİAT: “Burada danılmaz məntiq dayanır və konstitusiyaya məhkəməsi ətrafında yaradılan süni böhran da deyilənləri təsdiq edir”.

Erməni hüquqşünasının sözlərinə görə, elə adamlar var ki, nəyin baş verdiyini anlayır və həmin adamlar bu gün də susurlar, öz səslərini qaldırırlar.

Hüquq müdafiəçisi: “Hakimiyyət öz addımlarını bu cür davam edərsə, ölkənin hüquq institutları sistemi məhv olacaq”

“Biz baş verənləri geniş kütləyə çatdırılmalıq və bildirməliyik ki, mövcud idarəçilik bizlərə necə təsir göstərir”, Varosyan deyib və bildirib ki, əslində konstitusiyaya məhkəməsi tamamilə fərqli funksiyaları ilə seçilən institutdur: “Kassasiya məhkəməsi isə başqa fəaliyyət sistemidir və hazırkı dövrə qədər onlar bir arada bir-birlərini tamamlamaqla işləyirdilər”.

Onun sözlərinə görə, heç bir hüquq sistemi bu prosesə hazır deyil və hakimiyyət öz addımlarını bu cür davam edərsə, ölkənin hüquq institutları sistemi məhv olacaq. Belə ki, Ermənistanın hüquqi sistemi heç vaxt qəbul etdiyi qərarlarına hazır ola bilməyəcək. “İllər öteçək və konstitusiyaya məhkəməsi yenidən bərpa ediləcəkdir”, erməni hüquq müdafiəçisi bildirib.

“Çiçəklənən Ermənistan” və “Maarifçi Ermənistan” partiyaları etiraz edirlər

Qeyd edək ki, artıq ölkənin siyasi partiyaları da öz etiraz səslərini ucaldırlar. “Çiçəklənən Ermənistan” partiyasının parlament təmsilçisi Naira Zoqrabyan bildirib ki, hələlik ləğv olunmamış konstitusiyaya məhkəməsinin sədri kimi Nikol Paşinyana yaxınlığı ilə seçilən Edqar Şatiryanın namizədiyi irəli sürülüb. Məhz o sədr seçildikdən sonra konstitusiyaya məhkəməsi qısa müddətdə ləğv edilərək, kassasiya məhkəməsi ilə birləşdirilib, vahid məhkəmə kimi fəaliyyət göstərəcək. E.Şatiryan isə həmin məhkəmənin sədri olacaq. Məhz bu istiqamətdən çıxış edən Naira Zoqrabyan etiraz səslərini ucaldıcaqlarını bəyan edib.

Digər müxalifət partiyası - “Maarifçi Ermənistan” partiyasının deputatı Tiqrən Simonyan da eyni fikri bölüşərək deyib ki, qanunsuz proses davam edir və onun partiyası həmin prosesdə iştirak etməyəcək.

Pandemiya ilə mübarizədə vətəndaş məsuliyyəti

Koronavirus pandemiyası hələ də davam edir və bu gözə görünməyən beladan xilas olmaq və ya daha az yoluxmanın, eləcə də insan tələfatının olmaması üçün dövlət başçısı tərəfindən çox ciddi addımlar atılıb, dünya ictimaiyyətinin də diqqətin çəkən tədbirlər reallaşdırılıb. Təbii ki, tədbirlərin daha effektiv olması üçün vətəndaş məsuliyyəti də başlıca şərtir və bu, mütləqdir. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva bütün görüşlərdə və çıxışlarında bütün vətəndaşları böyük məsuliyyətə və nizam-intizama çağıraraq bildiriblər ki, vətəndaşlarımız karantin rejiminin qaydalarına məsuliyyətlə əməl etməlidirlər. Və Azərbaycan vətəndaşları bilirlər ki, bu məhdudiyətlərin əsas səbəbi insanları qorumaqdır.

Prezident İlham Əliyev:
“Mənim üçün birmənalı qaydada tərəddüdsüz insanların sağlamlığı həmişə birinci yerdə olub”

Prezident onu da deyib ki, “Koronavirus pandemiyası başlayandan bu günə qədər Azərbaycan dövləti çox böyük məsuliyyət göstərmiş, ilk növbədə, ölkə daxilində. Çünki iki seçim var idi - ya iqtisadiyyatı xilas etmək, ya da insanların sağlamlığını. Şəxsən mənim üçün birmənalı qaydada tərəddüdsüz insanların sağlamlığı həmişə birinci yerdə olubdur, o cümlədən pandemiya dövründə. Ona görə biz şüurlu şəkildə, bunun iqtisadi fəallığına mənfi təsir göstərəcəyini bilərək məhdudlaşdırıcı addımlara getdik”.

Bəs ölkə vətəndaşları necə? Öz üzərinə düşən məsuliyyəti dərk edirmi? Birmənalı şəkildə başa düşülməlidir ki, mübarizə üsullarında vətəndaşların həyata keçirilən tədbirləri anlayışla qarşılasınlar. Bu da vətəndaş məsuliyyəti məsələsinin yeni pandemiya mərhələsində daha da aktuallaşması anlamına gəlir. Bir sıra hallarda bu məqamı hətta intellektual təbəqə də lazımi dərəcədə qiymətləndirə bilmir. Və ya qərəzli dairələr ondan süni istifadə etməyə çalışır. İnsan azadlığı anlayışını özbaşınalıq kimi, qaydalara əməl etməməyi isə sərbəstlik kimi təqdim etməyə baş vururlar, həmişə başqasını ittiham etməklə öz məsuliyyətini gizlətməyə çalışırlar. Bu cür cəhdlərin bütövlükdə cəmiyyət üçün nə dərəcədə təhlükəli olduğunu başa düşmək çətin deyildir.

Məsələn, polislin nəzakətlə insanlara məsafə saxlamaq və maska taxmaqla bağlı tələbə “başqa yerdə belə qadağalar yoxdur” kimi münasibət göstərmək şəxsi məsuliyyəti dərk etməmək deməkdir. Çünki polis və ya hər hansı başqa rəsmi orqan pandemiya tələbləri vətəndaşın sağlamlığı üçün edir. Əgər insan yaranmış vəziyyəti bu cür qiymətləndirə bilmirsə, onun vətəndaş kimi sosial həyatda üzərinə düşən məsuliyyəti tam anlama bilmədiyi nəticəsini çıxarmaq olar. Deməli, xüsusilə pandemiya ilə mübarizənin ikinci mərhələsində vətəndaş məsuliyyəti faktoru daha çox önəm kəsb edir. Vətəndaşlar tələb olunan tibbi şərtlərə nə qədər çox əməl etsələr, müəyyən olunmuş məhdudiyətlər çərçivəsində hərəkət etsələr, bir o qədər ümumi nəticə müsbət olar və növbəti mərhələyə keçid sürətlənər. Ka-

təsirlərindən maksimum dərəcədə qorunmaq üçündür.

“Əgər kimsə xalqımıza, dövlətimizə düşmənçilik edirsə, onun bir adı var - düşmən. Hər kəs bunları belə də çağırmalıdır”

Lakin bütün bu uğurları görə bilməyən xalqa düşmən qüvvələr isə həmişə olduğu kimi, bu dəfə də koronavirusdan yararlanmağa başlayıb. Dövlət başçısı koronavirus başlayandan radikal müxalifətin çirkin niyyətinə aydınlıq gətirərək, onları xalqa düşmən qüvvə adlandıraraq koronavirusdan yararlandıklarını, “göydəndüşmə bir hədiyyə” olduğunu da deyib: “Bu düşərgədə cəmləşən insanlar uzun illərdə iqtidara qarşı yox, dövlətimizə, xalqımıza qarşı çirkin mübarizə aparırlar. Onların əsas məqsədi vəziyyəti gərginləşdirməkdir. Ölkəmiz üçün, xalqımız üçün nə qədər pisdirsə, onlar üçün o qədər yaxşıdır. Onların fəaliyyətinin tarixi də bunu göstərir. Biz bu tarixi yaddan çıxarmamışıq...Koronavirus bunlar üçün sanki, göydəndüşmə bir hədiyyədir. Bu gün koronavirusa sevinən ancaq bu anti-millilə qruplaşmadır”.

Bir sözlə, dövlət başçısının koronavirusla bağlı ardıcıl addımların atılmasında məqsəd Azərbaycan xalqının sağlamlığı olduğunu bildirib: “Bizim bu sahədə görülən işlərə ən gözəl qiyməti Azərbaycan xalqı verir. Bir daha demək istəyirəm ki, mən minlərlə elektron məktub alıram. Bu məktublarda görülən işlərə görə minnətdarlıq ifadə olunur. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı bizim gördüyümüz işlərə yüksək qiymət verərək Azərbaycanı koronavirusla mübarizə sahəsində nümunəvi ölkə adlandırılıb. Bütün bunlar deməyə əsas verir ki, biz bu bələni də dəf edəcəyik, bu mübarizədə qalib gələcəyik. Biz xalq olaraq artıq birlik, həmrəylik nümayiş etdirmişik, indi daha çox məsuliyyət və nizam-intizam nümayiş etdirməliyik. Belə olan halda biz bu ağır vəziyyətdən az itkilərlə və şəərəllə çıxacağıq”.

Bir sözlə, bütün dünyanın göstərdiyi təcrübə ondan ibarətdir ki, koronavirusla mübarizə ilə bağlı dövlət siyasəti yalnız o halda müsbət nəticə verir ki, dövlətin həyata keçirdiyi siyasət hər bir vətəndaşın sosial məsuliyyətini dərk etməsi ilə tamamlanmış olsun. Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Azərbaycan vətəndaşları yüksək sosial məsuliyyət nümayiş etdirir. Etiraf etmək lazımdır ki, koronavirusla mübarizə çərçivəsində vətəndaşlardan tələb olunan sosial məsuliyyət o qədər də böyük əziyyət tələb etmir. Bu, tibbi maskalardan istifadə etmək, sosial məsafə saxlamaq, gigiyenik qaydalara əməl etməkdən ibarətdir. Bunların verəcəyi fayda hər bir insan üçün, bütövlükdə cəmiyyət üçün əhəmiyyətlidir. Hər bir vətəndaşın sosial məsuliyyətinin artırılmasına ehtiyac var. Vətəndaşlar etrafındakı insanlara bu çağırışı etməli, sosial məsuliyyətə əməl etməklə yanaşı digər insanlara da bunu təşviq etməli, insanların sosial məsuliyyətli olmağa çağırmalıyıq. Bu işləri görmək bizim vətəndaş kimi vəzifələrimizdən biridir.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

“Köçürmə siyasəti ilə ermənilər işğal etdikləri əraziləri qanuniləşdirmək istəyirlər”

“Son günlər ermənilərin növbəti həyasızlığının şahidi olmaqdayıq. 30 ilə yaxındı Azərbaycan torpaqlarını qeyri-qanuni işğalda saxlayan Ermənistan cəzasız qaldıqca, daha da azğınlaşaraq öz işğalçılıq siyasətini müxtəlif tərziyələrlə əl atmaqla davam etdirir. Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında Prezident Yanında QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasının üzvü, Sağlam İnkişaf və Maarifləndirmə İctimai Birliyinin sədri Anar Xəlilov deyib.

İctimai Birliyin sədri vurğulayıb ki, xüsusilə, demokratiya adı altında hakimiyyətə gələn Paşinyan hökuməti öz sərəşəsizliyini ört basdır etmək üçün Qarabağ ətrafında spekulasiya etməklə məşğuldur.

“Danışqlar prosesinə zərbə vuran bəyanatlarından tutmuş, Tovuz tərziyəti, Qarabağda qanunsuz seçki, Şuşada inauqurasiya mərasimi, arvadı Annanın hərbi təlim şousu və s. tərziyə xarakterli hərəkətlər intensiv xarakter almaqdadır. İndi də növbəti həyasızlığa başlayaraq Livan ərazisindən erməniləri köçürərək qanunsuz olaraq Qarabağ torpaqlarında məçkunlaşdırmağa başlamalarıdır. Bununla da onlar danışqlar prosesinə, BMT qətnamələrinə, ATƏT-in Minsk qrupuna, Beynəlxalq qanunlara məhəl qoymadıklarını bir daha bəyan edirlər. Lakin Azərbaycan dövlətinin etirazlarından başqa dünya miqyasında heç bir qurumun səsi eşidilmir. Sanki görmürlər, kordular, kardılar nəhayət laldılar. Amma Azərbaycana böhtan atılarda Beynəlxalq qurumların hayqırtısı susmaq bilmir. 200 ildir Çar Rusiyasının himayəsi ilə Qafqaza köçürülən ermənilər bu məçkunlaşma ilə Rusiyanın və Qərbin dəstəyi ilə Azərbaycan torpaqlarında dövlətlərini qurdular. Bundan ruhlanaraq SSRİ-nin dağılma prosesindən məhərətlə istifadə edib 20% torpaqlarımızı da işğal etdilər. Başımızın altına yastıq qoyan dünyanın aparıcı dövlət və qurumlarının sayəsində bir qərinəyə yaxındı torpaqlarımızda at oynadan ermənilər indi bu köçürmə siyasəti ilə işğal etdikləri əraziləri qanuniləşdirməyə səy göstərirlər. Əslində, havadarlarının siyasətidir bu. Sözdə bizə ərazi bütövlüyünüzü dəstəkləyirik, Qarabağ Azərbaycana məxsusdur deyilsə də, pərdə arxası ayrı oyun oynayırlar. Torpaq sizindir amma münəcişə danışq yolu ilə həll edilməlidir deyə dünya gücləri əslində, zamanı uzatmaqla erməniyə xidmət edirlər. Danışq yolu çoxdan öz təsirini itirib, artıq erməni bildiyini edir. Qarabağda tikinti gedir, yollar çəkilir, xarici şirkətlər sərmayə qoyur və s. Açıq-aşkar beynəlxalq güclər erməniyə himayə edir. Bir yol qalır bizim üçün, o da müharibə. Eyni zamanda, Türkiyə ilə hərbi strateji müttəfiqliyi inkişaf etdirmək və erməni həyasızlığına son qoymaq. Güclü ordu, xalq birliyi, Ali Baş Komandan etrafında birləşmək və son ana qədər savaşımaq. Dünya bizə öz ədalətsizliyi ilə başqa seçim qoymamışdır artıq...”, deyər Anar Xəlilov bildirib.

İnam Hacıyev

“200 baldan yuxarı nəticə göstərən hər bir şəxs ali məktəbə daxil ola bilər”

Mərkəzinin (DİM) Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə deyib.

Onun sözlərinə görə, bu il 1-ci qrup üzrə 14 924 plan yeri var. 200 baldan yuxarı nəticə göstərən imtahan iştirakçıları 10 343-dür: “Bu, o deməkdir ki, 200 baldan yuxarı nəticə göstərən hər bir şəxs ali məktəbə daxil ola bilər. Əsas odur ki, onlar ixtisasları düzgün seçsinslər”. M.Abbaszadə qeyd edib ki, bu il üçün 44 766 nəfər ixtisas seçmə buraxılıb, onlardan 23 300-ü artıq öz seçimini edib.

Bu gün Azərbaycanda internet resurslarından istifadə azaddır və bu amil həm də bir aksiomadır. Yeni istər facebook, istər twitter, istərsə də digər sosial şəbəkələrdə on minlərlə istifadəçilərimiz mövcuddur. Ancaq gəlin görək, həmin istifadəçilərin hər birini normal, insani dəyərlərdən uzaq olmayan tərbiyəvi əhəmiyyətdən, cəmiyyətə mənfi təsir etməyən statuslar yazır, qruplar yaradır, fikirlər bölüşdürürlər? Təəssüf ki, bu, belə deyil. Çünki bir çox hallarda ifrat təhqirlər və xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinə aid olmayan statuslara da rast gəlinir. Bu acınacaqlı faktor isə, təbii ki, gələcək nəsillərə ötürülmə təhlükəsini yaşadır. Bəs bunun baş verməməsi üçün nə etmək, hansı tədbirlər görmək olar?

Hazırda sosial şəbəkələrdə azadlıqdan sui-istifadə hallarına rast gəlinir və sosial şəbəkələrdə insanların şəxsiyyətini təhqir edənlərin qarşısı alınmalıdır. Necə deyirlər, elə zənn edirlər ki, "babama mənə kor deyib, gəlib-gedəni vur deyib"de olduğu kimi nə istəsələr, edə bilərlər. Ancaq hələ ki, onların istəkləri elə istək olaraq qalıb. Göründüyü kimi, artıq Azərbaycan Ordudan Bəbirov, Qurban Məmmədov, Tural Sadıqlı və digərlərini İnterpol xəttinə axtarışa verib. Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı 1980-ci il təvəllüdü İsayev Elvin İltixam oğlu Ukrayna miqrasiya qanunvericiliyinin tələblərini pozduğuna görə 12 dekabr 2019-cu il tarixdə Azərbaycana deportasiya olunub və Baş Prokurorluğun İstintaq idarəsində istintaq edilən cinayət işi üzrə barəsində Nəsimi rayon məhkəməsinin 22 avqust 2019-cu il tarixli qərarı əsasında seçilmiş həbs qətimkan tədbirinin icrası ilə əlaqədar 2019-cu il dekabrın 14-də Penitensiar xidmətin 1 sayılı istintaq təcridxanasına yerləşdirilib. Baş Prokurorluğun Mətbuat Xidmətinin bildirdiyinə görə, Azərbaycan Respublikası ərazisində kütləvi iğtişaşlara və dövlət əleyhinə yönələn açıq çağırışlar etməsi faktları üzrə 15 avqust 2019-cu il tarixdə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə başlanmış cinayət işi üzrə təqsirləndirilən şəxs Elvin İsayevin müdafiə hüququ cinayət-prosessual qanunvericiliyin tələblərinə müvafiq qaydada tam təmin edilib. İstintaqla müəyyən edilib ki, Elvin İsayev 2018-ci ilin əvvəllərində Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları olmaqla hazırda Avropanın müxtəlif ölkələrində müvəqqəti məskunlaşmış Ordudan Bəbirov, Qurban Məmmədov, Orxan Ağayev, Rəfael Piriye, Əli Həsəneliyev, Tural Sadıqlı, Süleyman Süleymanlı və şəxsiyyətləri istintaqa məlum olmayan digər şəxslərlə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında birləşərək Azərbaycan Respublikasını tərk etdikdən sonra, müvəqqəti məskunlaşdığı Rusiya Federasiyasının Sankt-Peterburq şəhərində özünə məxsus hesablar vasitəsilə "youtube" və "facebook" sosial şəbəkələrində Azərbaycan dilində yerləşdirdiyi video müraciətlərində, yayımladığı video görüntülərdə və paylaşımında hakimiyyətin zorla ələ keçirilməsi və zorla saxlanılmasına, habelə ölkəmizin konstitusiyası

quruluşunun zorla dəyişdirilməsinə və ərazi bütövlüyünün parçalanmasına yönələn ifadələr işlətməklə Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarına müraciət edərək hakimiyyət nümayəndələrinin qanuni tələblərinə fəal itaətsizlik və müqavimət göstərilməklə kütləvi iğtişaşlar və zorakılıqlar etməyə açıq çağırışlar edib. Həmçinin, Elvin İsayevin qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında cinayət əməllərində iştirak etmiş Ordudan Bəbirov, Qurban Məmmədov, Orxan Ağayev, Rəfael Piriye, Əli Həsəneliyev, Tural Sadıqlı və Süleyman Süleymanlı barəsində Cinayət Məcəlləsinin 12.1, 34.2, 220.2 və 12.1, 34.2, 281.2-ci maddələri ilə ayrıca icraata ayrılmış cinayət işi üzrə həmin şəxslər təqsirləndirilən şəxs qismində

lamır ki, xalq 90-cı illərin düşüncəsində olan xalq deyil, pisi yaxşıdan, kimin-kim olduğunu da artıq bilir. Görünür, bu qoca huşsuz, təhqir etməyən, çünki bəli bu qoca huşsuz qəribədir ki, təhqirli, böhtanlı sözləri unutmur, ancaq onu da yaxşı bilir ki, 2003-cü ildən xalq sızları arxivinə o tozlu zibilliyinə tullayıb. Elə bu anda ələyçinin qıl verəni, mənəviyyətsiz Gül-təkin Hacıbəyli bildirir ki, "yənə də neftin qiyməti düşdü, vəziyyət daha da pisləşəcək, məqəmdir səsimizə səs verin" çağırışın eşitdikdə, yerimdən öz-özümə: "bu qədər də nankorluq olar",- dedim. Hansı xalq "ayağa qalx" çağırışını edirsən? O xalqın ki, əlidir, veterandır, qaçqındır, imkansızdır, şəhid əllesidir, zor gücü ilə torpaqların əlindən almısan? Əslində, hər şeylərini satıb-satılan mənəviyyətsizlərdən, AXCP sədri kimi satan, satılan Əli Kərimlinin "pultu" ilə idarə olunanlardan ancaq belə sözlər eşitmək olar. Bax, budur kor olmaq. "Haqq yolundan" dem vuran G.Hacıbəyli, C.Həsəni, Sevinc Osmanqızı, Vidadi İskənderli, Qədim Zəhid kimilər hələ bu günə kimi, haqla na-haqqı ayırd edə bilməyib. Çünki qrantlara satılmağa adət edən bu nankorlar daxilən o qədər miskinləşiblər ki, bizimçün dünya boyda Azərbaycan gözllərinə başdan sona zülmət içində, qaranlığa qər q olmuş kimi görünür. Niyə? Yalnız azalıb? Dərdiniz nədir? İstər sən G.Hacıbəyli, istər C.Həsəni deputat olduğunuz müddətdə yediniz, da-

"FACEBOOK" virusları...

çəlb edilənlər, Baş Prokurorluğun təqdimatı əsasında Nəsimi rayon məhkəməsinin müvafiq qərarları ilə barələrində həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Gördünüz ki, "mənəm-mənəmliklə" iş bitmir. Ancaq görünür, abırsızın abrı olmadığı kimi...

"Milli Şura"nın virusları lap iyrencdirlər...

Əgər bir adam ki, mənəviyyət nə olduğunu bilmirsə, ondan nəyisə ummaq mənasızdır. Elə özlərini əxlaqlı, savadlı, haqq tərəfdarı sayırlarsa, bu gün qeybət-xana yuvası olan "Milli Şura"nın keçirdiyi "iclaslarında" yenidən pandemiyanın uzadılmasının müxalifətə xeyri olduğunu niyə sevincle bildirir və niyə hökumətə qarşı antitəbliğat kampaniyasına "bir çox tanınmış ziyalılardan" da çəlb olunmasını vacibliyini xüsusi qeyd edirlər? Çünki sentyabrın 10-da keçirmək istedikləri razılaşdırılmamış yürüşləri yənə də xalqın qınağına səbəb olduğundan indi də ardıcıl olaraq soial şəbəkələrdən dövlətin, xalqın ünvanına təhqirlər, böhtanlar deməyə. Bu yerdə saçına, başına qiymət verməyən, ABS-da oturub qeybət-xana yuvasına "tekliflər" yağdıran "Milli Şura"nın sədri Cəmil Həsəni bildirir ki, "ölmək-ölməkdir, xırıldamaq, nə deməkdir? Hamı bu "xalqın kanalını" eşitsinlər, ancaq və ancaq artıq susmaqğın zamanı deyil. Koronavirus deyə-deyə əl-ayağımızı bağlayıblar. Artıq zaman dar". Bax budur, səviyyəsizlik, mənəviyyətsizlik, nankorluq. Mən onun üzünə baxarkən bir daha şahid oldum ki, olmayan ağılı da gedir, necə deyirlər: "atdığıni, tutduğunu" anlamır. Hələ də an-

ğıldınız, "at oynatdınız", indi nə oldu? Çünki sizin kimi işlənmiş alətlər və "tryapkalar" Vətənin uğurlarına sevinməmişiniz. Doğru deyiblər: "kor gözleri görməyən deyil, görmək istəməyən". Çünki sizin kimilərin tarix boyu cəmiyyətə qazandırdığı və qazandıracağı heç nə olmayıbdı. Özünüzü "Milli Şura"nın "əzab-keşi" kimi qələmə verməklə "şərəf" duyursunuz. Bax, bu yerdə deyirlər: "başçısı gülüm olanın başına külüm olar". Və Vətəndən, dövlətdən üz çevirən belə nankorların bir adı var - MƏNİVİYYAT-SIZLAR!!! Mənəviyyətsiz Əli Kərimlinin törəmələri....Bu mənəviyyətsiz, satqın Əli Kərimli bar-bar bağırır ki, qoymayın, Azərbaycanda söz və fikir azadlığı pozulur, guya "facebook" YAP-çılar üzün qorxulu kabusa çevrilib" (!-R.) Şəxsən mən YAP-çıyam və "facebook" mənim üçün heç bir qorxulu kabusa-filana çevrilməyib. Eləcə də, digər yeni azərbaycançılar sosial şəbəkələrdə əlikimlərin cavablarını lazımı qaydada verməklə, onu yerində tutduurlar. Və əslində, qorxulu kabus məhz Ə.Kərimli üçündür. Əgər qanunvericilikdə sosial şəbəkələrə nəzarət müəyyən edilərsə, onda Ə.Kərimlinin də dili qısalacaq və İ.Qəmbərə yeni-yeni söyüşlər yazdırma bilməyəcək. Artıq geriye yol yoxdur. O zaman atdığınız bu böhtalara, satqıncılığa görə xalqın cəzası böyük olacaq və dövlətin, millətin maraqlarını heçə sayan Ə.Kərimli-C.Həsəni, S.Osmanqızı, Q.Zahid, Vidadi İskənderli ligər anti-milliyetçilik və böhtanlarını bağışlamayacaq və sərt ölçü götürmələrini, cəmiyyətdən təcrid olunmalarını tələb edəcək. Və bu haqq-hesab isə çox ağır olacaq...

İftixarlı İftixar

Həyatda cürbəcür talelər olur. Bəzən deyirlər ki, taleni insan özü seçmir, Tanrıdan gələn bəxşisdir. Amma bir həqiqət də var ki, insan öz taleyinin quluna çevrilib qalmamalı, Allahın verdiyi ağılı, düşüncənin gücünə sığınib taleyinə yön verməlidir. Onda Ulu Yaradanın sevimli bəndəsi kimi yaşadığı həyatda uğur qazanar və xeyirli, bərəkətli bir ömür yaşayar. Məhz uzun illər tanıdığım İftixar Piriye kimi...

İftixar Piriyevi ilk dəfə televiziya da görmüşdüm. Əlibala Hacızadənin "İtgin Gəlin" teleserialındakı Əbdül obrazından tanıdım onu. Sadəcə minlərlə tamaşaçısından biri kimi. Amma heç vaxt ağılıma gəlməzdi ki, sevə-sevə baxdığım bir serialın Əbdül ilə illər sonra bir rayonda çalışacaq, eyni siyasi əqidəni bölüşəcəyik. İftixar müəllim mənim də uzun illər işlədiyim, yaşadığım Binəqədi rayonunda yerləşən C. Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan dram teatrının direktoru təyin olunduğu gündən onunla çox sıx və isti münasibətlərim yandı. Əslində bu cür ünsiyyətin formalaşması təbii idi. Çünki təsis olunmasında və fəaliyyətində, təşəkkül tapmasında ilk gündən xidmət göstərdiyim Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvü olan İftixar Piriyevi çox qətiyyətli, dönməz, sədəqətli Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevçi kimi tanıyırdım.

O, hər bir situasiyada mərədlik, cəsurluq nümayiş etdirməyi bacaran insandır. Bunu onun yaratdığı obrazlar, yazdığı əsərlər, yaşatdığı filmlər, tamaşalar da sübut edir. Yaxşı yadımdadır, bir dəfə mənə dedi ki, Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin xilaskarlıq missiyasını özündə təcəssüm etdirən "Qurtuluş dastanı" adlı bir əsər yazmışam, onun bəzi detallarını sizinlə müzakirə etmək istəyirəm. Açıq sevinc qarışıq məni maraqlandırdı və dərhalda hə cavabı verdim. Biz görüşdük və əsərin siyasi aspektlərini ciddi müzakirə etdik. Əslində İftixar müəllimin məqsədini anladım ki, O, Dahi Öndər Heydər Əliyevin Naxçıvanda yaşadığı və işlədiyi dövrlərin bəzi məqamlarını dürüstləşdirmək, dəqiqləşdirmək istəyir ki, yanlışlıq olmasın. Uğurlu alınan və Akademik Milli Dövlət Dram teatrının da, eləcə də C. Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Dram teatrının da səhnəyə qoyulan əsər böyük anlaşla qarşılandı. Hətta Gürcüstanda doğulub, boya-başa çatan İftixar müəllimi çoxları əslən Naxçıvanlı bildilər. Çünki əsərin Naxçıvan dövrü elə ustalılıqla və zərgər dəqiqliyi ilə qələmə alınmışdı ki, bunu yalnız Naxçıvanda yaşayan insanlar bilirdilər. Onun böyük sevgiyə, məhəbbətə yaratdığı Ulu Öndər Heydər Əliyev obrazı tamaşaçıların yaddaşında silinməz izlər buraxdı...

İftixar müəllim çox vətənpərvər, torpağını, vətəni sevən, dövlətçi şəxsiyyətdir. Binəqədi rayonunda təşkil olunan bir çox tədbirlərdə İftixar müəllimin xüsusi dəsti-xətti var desək, yanlışdır. Yaradıcı insan olaraq onu xarakterizə edən bir üstün cəhət də ondan ibarətdir ki, o hər şeyə anında və adekvat reaksiya verə bilir. Faydalı məsləhətləri ilə hər bir tədbirə əlavə çalar, mənə qatır. İctimai-siyasi prosesləri ədalətli təhlil edən, pragmatik düşüncəyə malik olan İftixar Piriye çox dəyərli ziyalı, iftixar olunası şəxsiyyətdir. Ömrünün 60-cı ilinin astanasında o yənə də elə gənclik enerjisi ilə çalışır, yazır və yaradır.. Səmimi insan, zəngin bədii təfəkkürə və yaradıcılığa malik olan, ictimai xadim, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, yazıçı, publisist, nasir, dramaturq, nəhayət mənim əqidədəşim, silahdaşım, Yeni Azərbaycan Partiyasının fəal üzvü İftixar Piriyevi 60 illik yubileyi münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edir, ona uzun ömür, can sağlığı, yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram.

Vüsar İsmayilov,
Yeni Azərbaycan Partiyası Binəqədi
rayon təşkilatının sədr müavini

RƏFIQƏ

Sosial şəbəkələrdə "reallıq" axtaranlar...

Yaxud mitinq düşkünlüyü, yoxsa intiqam hissi?

Özünü müxalifət adlandıran, cəmiyyətdə dayağı olmayan, hələ də mitinq və küçə təfəkkürü ilə yaşayan, qrantlara görə hər şeylərini satan ermənixislətli xarici qüvvələrin nöqərləri olanlar 30 il əvvəlki ağıl və düşüncə, vərdişləri unuda bilmirlər. Dünya inkişaf edir, demokratik seçki, siyasi mübarizə metodologiyası təkmilləşir. Demokratik cəmiyyətin əsas atributuna çevrilən xalqın seçimi hakimiyyətin əsas təməli kimi daha da möhkəmlənir. Və hələ də anlamırlar ki, indiki hakimiyyət milli hakimiyyətdir. Azərbaycan müxalifəti isə milli maraqlardan, millilikdən uzaqlaşmış. Müxalifət öz məqsədlərinə nail olmaq, hakimiyyətə gəlmək üçün istənilən fikri işlədir, istədiyi qüvvələrlə əməkdaşlığa gedir. Müxalifət ölkənin və regionun reallığını nəzərə almadan, dünyada gedən proseslərin mahiyyətini anlamadan əsassız, populist, bəyanatlar verir. Mitinq və küçə yürüşləri demokratik mübarizənin, xalqın iradəsinin və sosial sifarişin ifadəsi deyil.

Mitinq sifarişini verən xarici qüvvələr və bu sifarişin köləsinə çevrilən antimillilik unsurları anlamırlar ki, Azərbaycan dövləti ilə xalqın monolitliyi, iqtidar və xalq birliyi bütün bu təxribatları iflasa uğradır. Azərbaycan cəmiyyəti radikal müxalifətin bu cür antimillilik mövqeyini ikrah hissi ilə qarşılayır. Bütövlükdə isə, xalqın radikal müxalifətə etimad göstərməməsinin səbəbi bellidir: ölkənin milli mənafeğini özlərinin və xidmət etdikləri qüvvələrin korporativ maraqlarına qurban verməyə hazır olan, ictimai şüuru manipulyasiyaya məruz qoymağa çalışsın, dağıdıcı çağırışlar edən, radikal-ekstremist qüvvələri dəstəkləyən, həmçinin bu kimi bir çox antimillilik hərəkatları fəaliyyətlərində əsas istiqamət kimi götürən dağıdıcı qüvvələrə etimad göstərmir!

Əli Kərimli: "Biz xaricdə internet TV və sosial şəbəkədə çıxış edənlərlə birgə hərəkat edirik"

Göründüyü kimi, AXCP sədri satqın Əli Kərimli bünövrədən çirkəblə həyata göz açıb. Göründüyü kimi, mitinq xəstəsi Əli Kərimli bu günlərdə katibəsi, ata qatillərinin müdafiəçisi Sevinc Osmanqızının kanalında verdiyi müsəzibəsində bildirir ki, guya "sosial sifariş olduğu üçün mitinqlərə başlamaq qərarına gəliblər". Unudur ki, sosial sifariş çoxminlyonlu cəmiyyətin hər bir üzvünün tələbidir. Məsələ ondadır ki, cəmiyyətin kiçik bir qisminin arzu və istəkləri ümumilikdə sifariş deyil, müəyyən qüvvələrin maddi-siyasi maraqlarının ifadəsidir. Güllüncə və absurd düşüncə. 150-200 insanın mitinq ehtirası hansı sosial sifariş ola bilər? Ancaq mitinqin həqiqətən sifariş olduğunu da gizlətmək olmaz, bu sifarişin mənbəyi isə Azərbaycan deyil, Qərbdəki anti-Azərbaycan qüvvələridir. Bunu Kərimlinin fikirləri də çılpaqlığı ilə ortaya qoyur. Onun "biz xaricdə internet TV və sosial şəbəkədə çıxış edənlərlə birgə hərəkat edirik" fikri də xaricdən idarə olunduqlarını, sifarişin də, məhz xarici ağaların verdiyini təsdiqləyir.

Göründüyü kimi, mitinq və digər aksiyalar "Milli Şura"nın və Əli Kərimlinin qrant layihəsinin bir hissəsidir. Bu layihələrin məqsəd və məramı gizli deyil, Azərbaycan dövlətini, Azərbaycan hakimiyyətini hədəf seçməkdir.

Həm ölkə daxilindəki "beşinci kolon" nümayəndələri, həm də "mühacir" adı ilə xaricə sığınan antimillilik unsurları ermənipərəst mərkəzlərdən aldıkları qrantların "haqq"ını vermək üçün istənilən hadisədən, mövzudan istifadə etməklə ölkədə qarışıqlıq yaratmaqdır.

Nədir AXCP-nin azarı?...

Azərbaycan ölkəsi inkişaf etmiş ölkələr sırasında ən yüksək pillədədir. Azərbaycan dinamik inkişaf yolunda əmin addımlarla irəliləyir, ölkəmizin beynəlxalq mövqeyi davamlı olaraq möhkəmlənir. Bununla yanaşı, ölkəmizdə zamanın çağırışlarına uyğun olaraq genişmiqyaslı islahatlar həyata keçirilir, ölkəmizin qüdrətinin daha da artmasına xidmət edən mühüm addımlar atılır. Azərbaycan dövlət başçısının apardığı siyasət ona köklənib ki, hər bir Azərbaycan vətəndaşı özünü güclü dövlətin layiqli bir vətəndaşı kimi hissə edə bilsin. Humanist olması ilə yanaşı, Azərbaycan prezidenti milli maraqlarda qətiyyətlə durur.

"Beşinci kolon"un satqın "sülaləsi" - Əli Kərimlini, Sevinc Osmanqızını, Cəmil Həsənlini, Qənimət Zahidi, Xədicə İsmayılı, Vidadi İskəndərini, Arif Məmmədovu...və bu kimi erməniyə satılanları nə maraqlandırır? Əli Kərimli deyir ki, "əgər ölkənin daxilində ciddi direniş olmasaydı, bu gün baş verənlər olmayacaqdı. Bunu bilin, biz meydana olanda dünya bizi eşidəcək!". Nə qədər rəzil düşüncə!

Başqa cür də düşünə bilməzlər. Çünki xarici qüvvələrin təsiri altında,

onlardan maliyyə asılılığında olan bu satqın, antimillilik unsurları və onların təlimatçıları hər cür dövlət mənafeğini satmağa, Vətəninə xəyanət etməyə hazırdır. Çünki "beşinci kolon"un satqınları xarici anti-Azərbaycan dairələrdən aldığı pullarla ölkəmizə, müstəqilliyimizə qarşı mübarizə apararaq erməni lobbisi və terrorçularla həmişə bir səngərdə yer alan antimillilik unsurlarıdır. Azərbaycan dövləti və dövlət başçısı hər addımında milli maraq və mənafehləri uca tutur. Azərbaycanda hakimiyyət tərəfindən aparılan siyasətin ən başlıca vəzifəsi Azərbaycan vətəndaşın dahada firavan yaşamasıdır.

Radikal unsurlar isə - eməlləri ilə anti-Azərbaycan dairələrin əltəsi qismində çıxış edən, siyasi fəallığı siyasi satqınlıq kimi qavrayan Arif Məmmədov, Ramiz və Leyla Yunuslar, Cəmil Həsənlili, Əli Kərimli, Sevinc Osmanqızı, Gültəkin Hacıbəyli və bu kimilər açıq şəkildə ermənipərəst mərkəzlərin direktivlərinə əsaslandıqlarını ortaya qoyurlar. Bir həqiqəti anlamaq lazımdır ki, milli dönlüklərin, xəyanətkar unsurların bəd niyyətləri iflasa məhkumdur. Məğlubiyət, uğursuzluq və bacarıqsızlıq bounlarına biçilib bu satqınların və artıq tarixin istifadə olunmuşlar bölməsindəki eksponatlarıdır.

Fizikadakı adi hərəkat qanununa görə, dalğa bir yerdə qala bilməz; o, fasiləsiz olaraq irəli və geri hərəkat etməlidir. Tarix də elədir. İctimai həyatın çirkin ifrazatı radikal ruhlu müxalifətin sıralarında yer aldığına görə o nə isə etmək, bacarmaq, yaratmaq iqtidarında deyil. Bir də deyirlər ki, dəniz çirək götürür; o, yad cisimlərdən xilas olmaq üçün güclü dalğaları ilə vurub sahilə çıxarır. Öz doğuşu və təşəkkülü ilə ən yeni tariximizin ikrahdoğurucu səhifələrindən birini yazmış radikal, antimillilik müxalifət də cəmiyyətimizin kükrəyən inkişaf ahənginin miqyaslarına tab gətirməyərək siyasi səhnədən silinməkdə, çökməkdə, iflas etməkdədir.

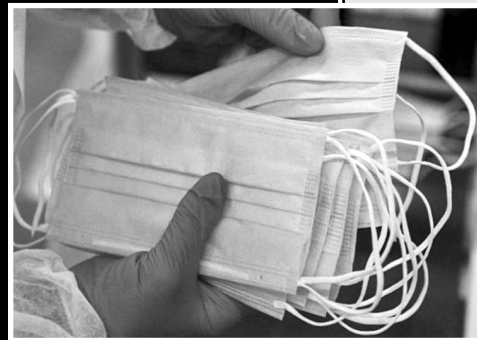
Vətəndən, dövlətdən üz çevirən şəxsin hərəkatlarının bir adı var - mənəviyyətsiz! Bu satqınlar bilməlidirlər gec-tez xalqın qarşısında ən ağır cəzalarını alacaqlar, özü də bağışlanılmayan cəzalarını!

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Azərbaycanda tibbi maska ucuzlaşmış

Azərbaycanda tibbi maskanın qiyməti 17% ucuzlaşmış. Xəbər verilir ki, tibbi maskanın bir ədədi apteklərdə 25 qəpiyə təklif olunur.

Bir çox əcazlar artıq sentyabr ayından başlayaraq qiyməti endirdiklərini bildirirlər. Buna səbəb kimi isə Azərbaycanda istehsal olunan tibbi maskanın apteklərə bu qiymətə verildiyi bildirilir. Qeyd edək ki, ötən aylarda tibbi maskanın bir ədədi apteklərdə 30 qəpiyə təklif olunurdu.

RÖVSƏN

rovsen.rasulov@mail.ru

Sən hara, Belarus xalqı hara...

Əli Kərimlinin və həndəvərinin sosial şəbəkələr vasitəsi ilə Tofiq Yaqublunun maraqlarının dayandıqlarını yenidən izah etməyə gerek yoxdur. Yəni bellidir ki, həmin var-gəllər heç də Yaqublunun sağlamlığından təlaşlanmaq, vəziyyətdən narahat olmaq kimi məsələlərə aid deyil. Məsələlər yalnız və yalnız şəxsi siyasi mənafehlərə hesablanıb, bu da birmənalıdır.

Amma Tofiq Yaqublunun həbsi, məhkəmə qərarı və ən nəhayəti, aclıq elan etməsi arxasından yıtrılan boğazlara, yolunan saçlara daha bir məsələnin, xüsusilə Azərbaycana heç bir aidiyyəti olmayan məsələnin də qatılması, əslində anlaşılan deyil. Anlaşılan deyil ki, Belarusda baş verən məlum hadisələrin bunlara hansı aidiyyəti ola bilər? Yaxud, Tixanovskayanın ölkəsində olmamasına baxmayaraq, müxalifətçilərin küçələrə çıxıb icazəsiz aksiyalar keçirmələri nəyə görə Əli Kərimlini bərk narahət edir? Əslində, bu sualın cavabı elə eualın özündədir.

Baxın, belarus müxalifətçiləri özlərinə lider seçdikləri şəxsin ölkədə olmamasını xəyanət ölçüsü ilə ölçümlər. Yeni o ölkədə olmasa belə, elektoratu ortadadır və s. Amma...

Harada idi fesybukunda hər gün "Jive Belarus" yazıb, sərsəm-sərsəm rəyləri ilə siyasi düşüklük edən Gültəkin Hacıbəyli?

Amma fakt budur ki, Əli Kərimli ölkədə ola-ola, "Milli Şura"nın "başbilənləri" də burada olduqları halda onlara heç bir dəstək-filan yoxdur. Elə götürək ötən həftə Tofiq Yaqubluya görə küçəyə çıxan beş-on nəfər küyə düşənləri. Bəs harada idi Əli Kərimli? Harada idi fesybukunda hər gün "Jive Belarus" yazıb, sərsəm-sərsəm rəyləri ilə siyasi düşüklük edən Gültəkin Hacıbəyli? Harada idi həftədə-bir "zoom" toplantı keçirib özlərini xalqa güldürən digər siyasi polyaçilər? Heç biri yox idi... Yarısı Fransada, yarısı ABŞ-da, yarısı da öz kefdamağında. Axı nələrinə lazımdır Tofiq Yaqublunun azadlığa çıxması? Yaxud, Tofiq Yaqublunun onlara lazım olan cəhəti həbsdə qalması, aclıq etməsi, hətta sağlamlığını itirməsi, hətta və hətta ölməsidir!

Beləliklə, indi də yazırlar ki, Tixanovskaya ölkəsində olmasa da, onu dəstəkləyənlər küçələrdədirlər, ona görə də əgər Əli Kərimli küçələrə çıxmasa da, dəstəkləyənlər küçələrə çıxmalı, sabitliyi pozmalı, qanunsuzluqlara rəvac olmalıdırlar (!) Onları narahət edən, yatmağa qoymayan, qorxuya salan budur ki, Azərbaycanda olsalar da, heç bir ictimai, siyasi dəstək görə bilmirlər.

Daha Belarusa, Venesuelaya, hətta Uqandaya belə getməyə gerek-filan yoxdur...

Ya da bir müddət əvvəl Bakının mərkəzində qanunsuz aksiyada elə Tofiq Yaqublu ilə qol-qola girdəndə, Əli Kərimli heç bir dəstək almadı, fəqət başı azca cızılada bunu az qala "fəlakət", "facie" kimi təqdim edib, guya həyatının ölmə üz-üzə qaldığını utanıb-qızarmadan bəyan etdi. Yadırdadırsa, Sevinc Osmanqızı da ağlaşma ssenarisini qurub, normal düşüncəli insanların sözün səl mənasında etini tökdü.

Nəticədə, Əli Kərimliyə sual yaranır ki, axı sən hara, Belarus xalqı hara?! Bax, məsələ də bundadır. Məsələ bundadır ki, adıçkilənlər hər zaman başqalarında əldə edilən uğurların nəyə görə özlərində olmamasından ciddi narahət olurlar, amma günahını hakimiyyətdə axtarırlar. Halbuki, günah da elə özlərindədir.

Bir filmdə deyildi kimi, "axı nəyə görə bizdə də o əjdahadan yoxdur?" Yoxdursa, günahını da özlərində axtarırlar bir zəhmət. Daha Belarusa, Venesuelaya, hətta Uqandaya belə getməyə gerek-filan yoxdur...

Dağlıq Qarabağ və ona bitişik rayonlarda ermənilər meşələrimizi məhv edir

Hökəri və Bərgüşad çayları sahillərində vaxtı ilə salınmış göylərə boy verən çinar, qoz, tut, ərik, albalı, tənək ağaclarından əsər-alamət görünür. Onların əvəzinə kəndləri şaytan ağacı, ilqınlıq, cılız söyüd ağacları və qamışlar basıb ki, bu da sahibsizlikdən, xarabazarlıqdan, vahiməli bir aləmdən xəbər verir.

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının 29 yanvar 2004-cü il tarixli iclasında Azərbaycanın nümayəndəsi Rafael Hüseynov çıxış edərkən öz mürəzində belə bir faktı qeyd etmişdi ki, 1995-ci ildən Amerika milyarderi Ohonesyan ərazisi 25 min km olan Laçın meşələrini icarəyə götürmüşdür. İcarəyə götürülmüş həmin sahələr qırılaraq mebel hazırlamaq üçün Amerikaya daşınır. Bu sənədi bir çox ölkələrin deputatları və siyasətçiləri də təsdiqləyərək imzalamışlar. Bundan əlavə, sənəddə göstərilirdi ki, Dağlıq Qarabağın 250 min hektar meşə sahəsi nüvə tullantıları ilə çirkləndirilmişdir.

Laçın rayonunun Bozlu, Kamallı, Çıraqlı və s. kəndləri, eləcə də Zəngilan-Qubadlı meşələri yandırılaraq məhv edilmişdir. 1996-cı ildə "Daşbaşı" və "Leşkar" meşələrində ermənilər tərəfindən yanğınlar törədilmiş və həmin ilin payızında "Leşkar" meşə sahəsindəki yararlı ağacları tamamilə qırılıb aparılmışdır. Qeyd edilməlidir ki, "Leşkar" meşə sahəsində 1957-1958-ci illərdə 55 ha ərazidə qoz meşəsi salınmışdı və həmin 40-50 illik qoz ağacları ermənilər tərəfindən məhv edilmişdir. 1996-1997-ci illərdə ermənilər Top və Şükürataz meşələrinə traktorlarla yol çəkmişlər. Bu zaman həmin meşə sahələrində olan 350-400 il yaşlı palıd ağacları kəsilərək Ermənistanı daşınmışdır. Bunu 2002-ci ilin 11-12 sentyabr tarixində Tbilisidə "Qafqaz ekoregionunda meşələrin qorunması və davamlı istifadə olunması" mövzusunda keçirilən konfransda Ermənistanın Təbii Mühafizə Nazirliyinin rəsmisi öz çıxışında xidməti və sanitari qırmalarının ümumi həcmindən 70 min m³ olduğunu və xidməti qırmalar zamanı istehsal olunan 14-15 min m³ içlik materialın Yunanıstana və İrana ixrac edildiyini söyləməsi faktı bir daha sübut edir. Ermənistan ərazisində göstərilən həcmdə ağac materialı istehsal etmək imkanının olmaması bunun yalnız işğaldan olan Azərbaycanın meşələri hesabına baş verməsini təsdiqləyir.

Hazırkı dövrdə Qazax meşəbəyliyi ermənilərlə sərhəddə olan 849 hektar meşə sahələri Ermənistan əhalisi tərəfindən kəsilib aparılır. Qazax Meşə Mühafizəsi və Bərpası Müəssisəsinin Ceyrançöl meşəbəyliyi ərazisinin bir hissəsi (200 hektar) Ermənistanın gələn su kanalı ilə suvarılır. Həmin meşələr 1951-1953-cü illərdə salınan və tarlaqoruyucu funksiyaları yerinə yetirən zolaqdan ibarətdir. Lakin 1991-ci ildən bu günə qədər həmin su kanalı ermənilər tərəfindən kəsildiyinə görə meşə sahələrini suvarmaq mümkün olmamışdır. Nəticədə salınmış 130 hektara qədər sahədə qiymətli ağac növləri quruyaraq məhv olmuşdur.

Meşələrin mühafizəsi və qorunması onların bioloji və digər xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla həyata keçirilir və meşə fondundan səmərəli istifadə, meşələri məhv etmədən, zədələnmədən, zəifləmədən, çirklənmədən və digər təsirlərdən mühafizə sahəsində təşkilati, hüquqi və başqa tədbirlər sistemindən ibarətdir. Azərbaycan Respublikasının ərazisində meşə münasibətlərinin tənzimlənməsinin, meşələrdən istifadənin, onların mühafizə

zəsinin, qorunmasının, bərpasının, ekoloji və ehtiyat potensialının yüksəldilməsinin hüquqi əsaslarını müəyyən edən Azərbaycan Respublikasının Meşə Məcəlləsinə əsasən Meşə təsərrüfatına dəyər zərər və itkilər Azərbaycan Respublikası müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qaydada ödənilir. Meşələrin qırılması bir tərəfdən torpağın yuyulmasına və digər tərəfdən aridləşməsinə səbəb olur. Belə sahələr səhralaşmaya şərait yaradır. Meşə qanunvericiliyinin pozulmasında təqsiri olan şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun intizam, inzibati, mülki və cinayət məsuliyyəti daşıyırlar. Meşələr yanacaq və tikinti materialı, dərman maddələri və sənaye üçün xammal mənbəyidir. Meşələrin ətraf mühitə havaya, torpağa, suya və heyvanlar aləminə təsiri çox böyükdür. O, mühüm təbii ehtiyatlar kompleksidir. Meşələr xalq təsərrüfatı əhəmiyyətinə görə qruplara ayrılır. Azərbaycanın Meşə qanunvericiliyinə əsasən meşələr birinci, ikinci və üçüncü qrupa bölünür:

- Birinci qrup meşələrlə suyu mühafizə edən meşələr, çay və göllərin sahilləri boyu olan qoruyucu meşələr, sıldırım dağ yamaclarındakı meşələr, dövlətqoruyucu meşə zolaqları, nəqliyyat yolları boyunca uzanan meşə zolaqları, qiymətli meşə massivləri, sanatoriya-gigiyena və sağlamaşdırıcı əhəmiyyəti olan meşələr (şəhərrətrafi meşələr, şəhər və müəssisətrafi yaşılıqlar, kurort meşələri, su təchizatı zonasının meşələri), qoruqlar, milli və təbii parklar, elmi və tarixi əhəmiyyətli meşələr, meşə-parklar aid edilir.

- İkinci qrup meşələrə əhalisi çox sıx olmayan rayonlardakı meşələr, nəqliyyat yolları şəbəkəsi və sənayesi inkişaf etmiş rayonlardakı məhdud istismar əhəmiyyətli meşələr, habelə birinci qrupa daxil olmayan meşələr daxildir.

- Üçüncü qrup meşələrə intensiv istismar edilən meşələr aid edilir. Bu qrupa daxil olan meşələrin 46%-i istifadədir, qalanı isə ehtiyatda saxlanılır. Onlar təbii mühitin bir hissəsi kimi, bir sıra aşağıdakı ekoloji və iqtisadi funksiyaları yerinə yetirir:

- atmosferin tərkibinin normalaşdırılmasında mühüm rol oynayır;
- ekoloji zərərli tullantıları assimilyasiya edir;
- global iqlimi formalaşdırır;
- su dövryyəsinə böyük təsir göstərir;
- torpaqların münbitliyini qoruyur;
- sürüşmələrin, eroziyanın qarşısını alır;
- bitki və heyvanat aləminin məskunlaşdığı yerlərdir;
- rekreasiya və estetik funksiyaları yerinə yetirir;
- müəyyən dərəcədə ölkənin ekoloji-iqtisadi təhlükəsizliyini təmin edir;
- iqtisadiyyatın bir çox sahələri üçün xammal mənbəyidir.

Müasir qiymətləndirmə-yə əsasən meşələrin ilk 8 funksiyasının istifadəsindən gələn gəlir (ekoloji və iqtisadi gəlir) meşədən istifadə sahəsindəki istehsal fəaliyyətindən əldə olunan gəlirdən çoxdur. Bu sahədəki vəziyyət bazarın - uğursuzluğunun və təbii resursların tam qiymətləndirilməməsinin klassik nümunəsidir. Bu öz əksini meşələrin strukturunun, keyfiyyət tərkibi

nin pisləşməsində, meşələrin məhv olunmasında tapır.

Bundan başqa meşələrin itirilməsi iqlim dəyişiklikləri və atmosfer transformasiyaları riski, su ehtiyatlarının keyfiyyətinin pisləşməsi, biorengərliliyin itirilməsi və s. kimi insanın həyat fəaliyyətinə və deməli, indiki və gələcək cəmiyyətin sağlamlığı üçün mənfi təsir göstərir. Meşələr bir növ rütubət toplayıcısı rolunu oynayır və düzənliklərə suyun paylanması tənzimləyir, onu nisbətən tarazlaşdırır, dağlıq rayonlarda torpaq sürüşməsi və dağ uçğunlarının qarşısını alır. Eyni zamanda, meşələr fitonsit xüsusiyyətinə malikdir və zərərli mikroorqanizmləri məhv edir. Meşələr bitkiləri, torpağı, su hövzələrini, yolları, yaşayış məntəqələrini, abidələri təbii amillərin zərərli təsirindən qoruyur, mikroiklimi dəyişir, quru, isti, güclü küləklərin təsiri azaldır, dərə, yağın və hərəkət edən qumları bərkidir, qar örtüyünün bərabər yayılması və tədricən əriməsinə imkan yaradır, buxarlanmanı zəiflədir, qrunt sularının səviyyəsini endirir. Bütün bunlarla yanaşı, meşələrin təbiətdə ən böyük rolu - hər hektarın il ərzində 10-20 ton karbon qazını udaraq əvəzində oksigen ixrac etməsidir. 1 ha meşə sahəsi 1 saatda 8 kq karbon qazını udur, bu da 1 saatda 200 nəfərin nəfəsi ilə havaya buraxılan karbon qazının həcminə bərabərdir.

Meşələrin geniş ərazisindən biri də Kiçik Qafqaz sıra dağlarının yamaqlarıdır. Burada meşələr ayrı-ayrı massivlər şəklində əsas dağ qollarının şimal, şimal-şərq və şərq yamaqlarını örtür. Bu meşələrin uzun müddətdir Ermənistanın işğalı altında olması Azərbaycana çaxasahəli zərər vurmuşdur. Meşə sahələrinin qiymətləndirilməsi aşağıdakı metodologiyaya əsasən aparılmışdır:

- meşə fondunun istifadəsinə görə icarə ödənişləri;
- resursların iqtisadi qiymətləndirilməsi;
- meşə təsərrüfatından istifadə imkanları.

Meşə sahələrinə ərazidə yerləşən bitki, binalar, qurğular, yollar və s. daxildir. Qiymətləndirmədə meşə sahələrinin çoxfunksionallığı, onların effektivliyi və s. nəzərə alınır. 131 Yekun itkilinin həcmi: 210 056 677 azn/il və ya işğal dövrü ərzində itkilərin həcmi 4 621 246 894 azn təşkil edir. Beləliklə də, meşə sahələri üzrə yuxarıda göstərilən əsaslar üzrə dolayı zərərlərin məbləği 7 460 380 686 manat civarındadır. Hərbi münəqqiş, qaçqın və məcburi köçkünlərin problemlərinin təbiətdə, o cümlədən meşələrə təsiri nəticəsində meşələrin sahəsi həm azalır, həm də sanitari və fitosanitar vəziyyəti pisləşir. Meşələrin su və torpaq qoruyucu funksiyalarının, iqlimin formalaşmasına təsiri nəzərə almaqla, bu potensialın qorunması və səmərəli istifadəsi olduqca vacibdir. Eyni zamanda, ölkənin torpaq-iqlim şəraiti yeni meşə zolaqlarının salınması üçün olduqca əlverişlidir. Belə meşə zolaqlarının salınması yeyinti və ağac emalı sənaye sahələrini xammal ilə təmin etmək üçün əhəmiyyətlidir və yeni iş yerlərinin açılmasına təkan verə bilər. Bu məqsədlə müvafiq layihələrin hazırlanması tələb olunur.

Azərbaycan Respublikası hazırda ərazilərinin erməni işğal altında olması ucubadından bütün bu mənfəətlərdən məhrumdur. Dövlət tərəfindən qorunan dövlət təbiət abidələri Təbiət abidələri xüsusi ekoloji, elmi, mədəni və estetik əhəmiyyəti olan təbiət obyektləridir. Təbiət abidəsi obyektlərinə konkret coğrafi zona üçün səciyyəvi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "Gender, ailə və demografiya məsələlərinin işıqlandırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

olan nadir landşaftlar və yaxud ayrı-ayrı ünsürlər, yerli ağac qruplarının etalonunu təşkil edən və nadir növ tərkibinə görə seçilən qiymətli meşə sahələri, endemik və ya məhv olmaq təhlükəsinə məruz qalan bitkilərin yayıldığı yerlər, çoxyaşlı ayrı-ayrı ağaclar, həmçinin geoloji açılışlar, palçıq vulkanları, mağaralar, paleontoloji və paleonebatat qalıqlarının çökmüntüləri, bulaqlar, nadir göllər və digər yerlər aid edilir. Təbiət abidələri yerləşən ərazilərdə xüsusi mühafizənin hüquqi rejimi tətbiq edilir və onların təbii vəziyyəti qorunub saxlanılır və bunlar, hər hansı fiziki və hüquqi şəxslərin hüquqlarına və mənfəətlərinə xələf gətirmədən Azərbaycan dövlətinə mənsudur və özgəninkiləşdirilə bilməz.

Təbiət abidələrinə aid edilən obyektlər və onların yerləşdiyi ərazilər təsərrüfat istismarından çıxarılır və orada təbiət abidələrinin təbii vəziyyətini pozan hər hansı fəaliyyət qadağan edilir. Təbiət abidələrindən Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada elmi, mədəni və tədris məqsədləri üçün istifadə oluna bilər. Təbii fəlakət nəticəsində və digər səbəblərdən təbiət abidəsi zədələndiyi və ya məhv olduğu halda təbiət abidəsinin yerləşdiyi ərazinin torpaq mülkiyyətçisi, istifadəçisi və icarəçisi Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə müraciət etməlidir. Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi əmrilə bu nazirliyin mütəxəssislərinin, alimlərin və müvafiq yerli icra hakimiyyəti orqanlarının nümayəndələrinin iştirakı ilə komissiya yaradır. Komissiyanın üzvləri təbiət abidəsinə baxış keçirərək onun bərpası tədbirlərini hazırlayır, abidə məhv olduqda isə akt tərtib edirlər. Hər iki halda müvafiq sənəd-

lər Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə təqdim edilir. Zədələnmiş təbiət abidəsi Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mütəxəssislərinin və alimlərin nəzarəti altında bərpa olunur. Məhv olmuş respublika əhəmiyyətli təbiət abidəsi Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin təqdimatı əsasında Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti, bölgə əhəmiyyətli təbiət abidəsi isə Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi tərəfindən ləğv olunur. Təbiət abidələri yerləşən ərazilərdə xüsusi mühafizənin hüquqi rejiminin pozulmasında təqsirkar olan şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada mülki, maddi, inzibati və cinayət məsuliyyəti daşıyırlar. Qanun pozuntusu nəticəsində təbiət abidələrinə vurulmuş zərər Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində və təbiətin mühafizəsi ilə bağlı digər qanunvericilik aktlarında nəzərdə tutulmuş qaydada ödənilir.

Azərbaycan KP MK və Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin 1982-ci il 16 mart tarixli 167 №-li Qərarına 2 sayılı əlavə ilə Azərbaycanın "Dövlət tərəfindən qorunan dövlət təbiət abidələrinin - xüsusilə qiymətli meşə sahələrinin" mühafizə olunaraq artırılması məqsədilə uzun illər geniş tədbirlər həyata keçirilmiş və külli miqdarda maliyyə vəsaiti xərclənmişdir. Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində 13197,5 hektar qiymətli meşə sahələri, 152 ədəd təbiət abidəsi və 5 ədəd geoloji-paleontoloji obyekt vardı ki, bunlar da hazırda ağır, misli görünməmiş tələklə üz-üzə qalmışdır.

Vahid Ömerov f.ü.f.d.ö.s.

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

15 sentyabr

SƏS

Son səhifə

Mənzil qiymətinə
satılan ada

Sotlandiyada mənzil dəyərində
ada satışa çıxarılıb. Aşam.az xəbər verir
ki, qiyməti 500 min funt sterliq olan ada
"Inchconnachan" adlanır. Mütəxəssislər qeyd
ediblər ki, bu məbləğ Londonda satılan evlərlə
bərabər qiymətdədir.

Sahəsi 42 hektar olan adada 1920-ci illərdə tikilmiş
taxta ev də var. Lox-Lomond gölünün ortasında yerləşən
ərazidə 5 yataq otağından ibarət malikanə də tikməyə icazə
verilib.

"Qalatasaray" Bakıya
nə vaxt gələcək?

NEFTÇİ
AZƏRBAYCAN

GALATASARAY
TÜRKİYƏ

Istanbul "Qalatasaray" futbol
klubunun üzvlərinin Bakıya gələcə-
yi vaxt müəyyənləşib. AZƏRTAC
xəbər verir ki, UEFA Avropa Liqasının
II təsnifat mərhələsi çərçivəsində Ba-
kıda keçiriləcək "Qalatasaray"- "Neftçi"
matçı üçün Türkiyə təmsilçisinin səfər
proqramı müəyyənləşib. Belə ki, komanda
sentyabrın 16-da Bakıya gələcək.

Bu barədə "Qalatasaray" klubunun vitse-prezi-
denti Abdurrahim Albayrak "Qaziantep" koman-
dası ilə matçdan sonra məlumat verib: "Çərşənbə
günü "Neftçi" ilə oyun üçün Bakıya gedəcəyik.
Yaxşı nəticə ilə Türkiyəyə qayıtmağı arzu edir və
bunu gözləyirəm".

Balqabaq arıqlamaq
üçün çox faydalıdır

Arıqlamaq üçün çox faydalı və həm də ucuz
olan balqabaq payız aylarında yetişir. Diyetoloq
Mixail Ginzburqun sözlərinə görə, balqabaq
az miqdarda kaloriyə və şirin dada malikdir. "Me-
dikForum" informasiya portalının yazdığına görə, balqabaq
düzgün qidalanma və artıq çəkiddən qurtulmaq üçün
daha yararlıdır.

"Adətən bütün dadlı məhsullar yüksək
kaloriliyə, şəkər və piy tərkibinə malik olur.
Balqabaq bu cəhətdən xoş bir istisna ol-
maqla yanaşı, həm də lifli strukturuna görə
olduqca doyumludur", - deyir mütəxəssis bil-
dirib. Diyetoloq onu da xatırladı ki, arıqlamaq
üçün qida rasionu müxtəlif cür olmalıdır.

Filmlərdəki məşhur evi 19
milyona satmaq istədilər

"Yeşilçam" filmlərinin çəkildiyi məşhur
ev bir müddət əvvəl satışa çıxarılmışdı.
Aşam.az türk mediasına istinadən xə-
bər verir ki, Kumburgazdakı villanın satışından
sahibləri imtina edib.

"Şark Bülbülü", "Aile Şerefi" kimi məşhur
filmlərin lentə alındığı 6 265 metr ərazisi olan
dənizə yaxın ev 19 milyon lirəyə hərraca çıxarılmış-
dı. Hərracın isə bu gün baş tutması planlaşdırıl-
mışdı. Hissədarların tələbi ilə villanın satışın-
dan imtina edilib.

Hərrac üçün hissə-
darlardan Mehmet Er-
gen, Raciye Ercişli, Aza-
de Hısım, Nercal Kap-
lancalı və Süleyman Tu-
fan Alanyalı məkana gə-
lib.

Hısım "Orası möhtə-
şəm bir yerdir. Əvvəl-axır satılacaq. Bir az da biz-
də qaldığı üçün xoşbəxtəm. Orada çox vaxt keçir-
dik. Hər zaman keçmiş günlərdəki kimi qəlbimizdə
qalacaq" deyərək söyləyib. 1997-ci ildə Alanyalının
ölümündən sonra orada bir müddət uşaqları yaşayıb.
2000-ci illərin əvvəlində isə ev tərk edilib.

Koronavirus simptomlarını
müəyyənləşdirən maska
hazırlanıb

Sinqapur alimləri korona-
virus infeksiyasına yo-
luxmanın simptomlarını
müəyyənləşdirə bilən maska
hazırlayıblar. Bu barədə AZƏR-
TAC "The Straits Times"
agentliyinə istinadla xəbər ve-
rir.

Maskada nəbz, bədən istiliyi,
təzyiqi, nəfəsalma vəziyyəti və digər
bu kimi əlamətlər barədə məlumat
toplayan sensorlar quraşdırılıb. Hə-
kimlərin xəstənin vəziyyətini və on-
da baş verən dəyişiklikləri qiymət-
ləndirə bilməsi üçün sensorlar hər
yarım saatdan bir mobil telefonda xüsusi əlavə
vasitə ilə xəstənin səhhəti barədə məlumat ötürürlər. Sensorların öz-
lərinin qoruyucu avadanlıqlarla birlikdə yuyula biləcəyi və hətta bir
maskadan digərinə keçirilə biləcəyi qeyd olunur.

Bu texnologiyayı işləyib hazırlayanlar söyləyiblər ki, fərdi qoruyucu
vasitələrdəki xüsusi materialla örtülmüş çiplər alınan məlumat-
lara qarşı həssas olmaqla yanaşı, həm də rütubətə davamlıdır-
lar. Hazırda maskanın qiyməti 36 dollardan bir qədər çoxdur,
lakin kütləvi istehsal zamanı onun qiyməti 14,6 dollara qə-
dər düşə bilər.

Bundan əvvəl Amerika alimləri sübut ediblər ki, kom-
binə edilmiş materialdan olan cərrahi maskalar və
aksesuarlar koronavirusa qarşı ən yaxşı mü-
dafiə vasitələridir. N95 tipli xüsusi cərrahi
maskalar və kombinə edilmiş mate-
riallardan hazırlanmış qoruyucu ak-
sesuarlar - məsələn, pambıq və sin-
tetik maskalar yüksək effektivliyi ilə
fərqlənirlər. Lakin N95 standartın-
dan olan maskaların yüksək qoruyucu
dərəcəsinə malik olmalarına
baxmayaraq, tədqiqatçılar həmin mas-
kalarda quraşdırılmış klapanlara görə onların
təhlükəsizliyinə şübhə ilə yanaşırlar.

"VAZ-2106"
avtomobili 12 yaşlı
velosipedçini vurub öldürdü

Sabirabad rayonunda ölümə nəticələnən
yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Daxili İşlər
Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏR-
TAC-a bildirilib ki, rayonun Quruzma
kəndi ərazisində velosiped sürən kənd
sakinini 12 yaşlı Elşən Həsənov rayon
sakinini R.Əsgərovun idarə etdiyi "VAZ-
2106" markalı avtomobillə vurub.
Nəticədə azyaşlı xəstəxanaya aparıl-
mıyaraq yolda ölüb. Hadisə ilə bağlı Sa-
birabad Rayon Polis Şöbəsi tərəfindən
araşdırma aparılır.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yayılır, səhifələnilir.
"Azərbaycan" neşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAC, SİA və AZADINFORM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600